

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ
กับเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟตี้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชุตินา พัฒราช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

362.2937

๗๖๑๗๓

ร.๓

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ
กับเจตคติต่อการใช้จ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทคัดย่อ

ของ

ชุตติมา พัฒราช
๗

17 03.0. 2556

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546

h ๒๖๘๕๐

ชุตินา พัฒราช. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการ
ใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและ
สถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. สุพรรณ เชื้อเมอง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ
พันธ์พานิช

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบาง
ประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด และหาคำแนะนำนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่
ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 481 คน ซึ่งได้มาโดยการ
สุ่มแบบแบ่งชั้น โดยปัจจัยที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ค้นคว้าประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว แบบสอบถามเกี่ยวกับ
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน
แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด
วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและคำทำนายนักความสำคัญของปัจจัย
บางประการ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนโดยรวม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .3138 และปัจจัยที่สัมพันธ์กับ
เจตคติต่อการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้
ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ของนักเรียนชาย คือ สภาพแวดล้อมทางบ้าน
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .3884 และปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้
ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

ผู้ปกครอง ส่วนปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ของนักเรียนหญิง คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .2334 และปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์

2. คำนำหนักความสำคัญของปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลทางบวกต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดโดยรวมคือแสดงออกในลักษณะความรู้สึกเห็นว่าการใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี และปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดส่งผลทางลบต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดคือแสดงออกในลักษณะความรู้สึกไม่เห็นโทษของการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า คำนำหนักความสำคัญของปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนหญิงพบว่ามีเพียง ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเท่านั้นที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN SOME
FACTORS AND ATTITUDES TOWARD DRUGS USE
OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
CHUTIMA PATTARACH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
February 2003

Chutima Pattarach. (2003). *A Study of Relationship between Some Factors and Attitudes toward Drugs use of Mathayom Suksa III Students*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Suwaporn Semheng, Assistant Professor Raweewan Panpanich.

The purpose of the research were to study the relationship between some factors and attitudes toward drugs use of Mathayom Suksa III students as well as the beta weight of some factors contributed to attitudes toward drugs use of Mathayom Suksa III students. Stratified random sampling was used to select 481 students under Department of General Education, in the second semester of the academic year 2001. The factors in this study were sex, parents' education, parents' career, parents' economy, family's relationship, relationship among family members, home environment, relationship between students and teacher, relationship among students and friends, school environment and drug perception. The instruments were questionnaires examined about individual information, school and family environment, drug perception, and attitudes toward drugs use. The multiple correlation coefficients and beta weight were used to summarize the result of the study.

It was revealed that:

1. The relationship between some factors and attitudes toward drugs use with significance at .01 level were family's relationship, home environment, relationship among students and friends and school environment. The multiple correlation coefficients was .3138. The relationship between some factors and attitudes toward drugs use with significance at .05 level were family's relationship and relationship between students and teachers.

When gender was considered, it was found that the relationship between some factors and attitudes toward drugs use with significance at .01 level of male students was home environment, relationship among students and friends and school environment. The multiple correlation coefficients was .3884. The relationship between some factors and attitudes toward drugs use with significance at .05 level were family's relationship. The relationship between some

factors and attitudes toward drugs use with significance at .01 level of female students was relationship among students and friends. The multiple correlation coefficients was .2334. The relationship between some factors and attitudes toward drugs use with significance at .05 level were family's relationship, relationship among family, home environment and relationship between students and teachers.

2. The beta weight of the relationship among students and friends significantly positive contributed to attitude toward drugs use (agree not to use) while drug perception significantly negative contributed to attitude toward drugs use (agree to use).

When gender was considered, it was found that, for male students, the beta weight of school environment significantly positive contributed to attitudes toward drugs use at .05 level, and drug perception significantly negative contributed to attitudes toward drugs use at .01 level. For female students the relationship among students and friends significantly positive contributed to attitudes toward drugs use at .05 level.

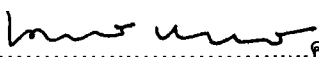
ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
ทุน “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”
ประจำปีการศึกษา 2544
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

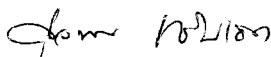
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ
กับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

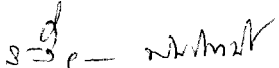
ของ
นางชุตินา พัฒราช

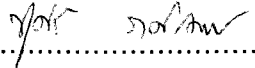
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

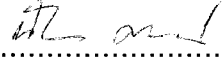
..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่.....//.....เดือน.....กุมภาพันธ์.....พ.ศ.2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..........ประธาน
(อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ชุตรี วงศ์รัตนะ)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ ข้อคิดเห็น และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และรองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ซึ่งมีประโยชน์และเป็นผลดีกับผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประยูร วีระพงษ์ อาจารย์ศศิภา เอี้ยวเจริญ อาจารย์นิรมล เป็ลียนจรรยา อาจารย์อัญชลี อยู่พรหม และอาจารย์วิเชียร ประยูรชาติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดียิ่ง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการกองสารวัตรนักเรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษา คลองจั่น อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาช่วยประสานงานให้การเก็บรวบรวมข้อมูล สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและคณาจารย์ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักเรียน และมีส่วนช่วยเหลือให้การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกและมอบแต่บิดา มารดา พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่คอยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ชุตินา พัฒราช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ยาเสพติด.....	10
ความหมายของยาเสพติด.....	10
ประเภทของสารหรือยาเสพติดให้โทษ.....	12
โทษของการติดยาเสพติดและการสังเกตผู้ติดยาเสพติด... ..	18
กฎหมายควบคุมยาเสพติด.....	21
นโยบายและการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด.....	23
สภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.....	27
นโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.....	34
การวัดด้านจิตพิสัย.....	38
ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย.....	39
ขั้นตอนการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตพิสัย.....	40

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เจตคติ.....	44
ความหมายของเจตคติ.....	44
องค์ประกอบของเจตคติ.....	47
คุณลักษณะของเจตคติ.....	48
การวัดเจตคติ.....	49
หลักการวัดเจตคติ.....	50
มาตรวัดเจตคติ.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	54
งานวิจัยในประเทศ.....	57
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ประชากร.....	66
กลุ่มตัวอย่าง.....	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สถิติพื้นฐาน.....	79
สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ.....	79
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน.....	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	98
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	98
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	98
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	99
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	103
 บรรณานุกรม.....	 105
 ภาคผนวก.....	 113
ภาคผนวก ก	
ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่น (α)	
ของเครื่องมือในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ข	
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	118
ภาคผนวก ค	
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	129
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถิติผลการจับกุมยาเสพติด ปี พ.ศ. 2541 จำแนกตามประเภท และหน่วยงาน.....	27
2 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่ใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ จำแนกตามภูมิภาค.....	28
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เสพยาบ้า จำแนกตามภาค.....	28
4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เสพยาบ้า จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	29
5 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 – 2540.....	29
6 รูปแบบการพัฒนาทางด้านความรู้สึกตามแนวคิดของแคโรลฮอร์ล และคณะ.....	44
7 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	67
8 ค่าร้อยละ จำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว.....	87
9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรปัจจัยบางประการและ เจตคติต่อการใช้ยาเสพติด.....	88
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนชาย.....	89

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และคำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ ยาเสพติดของนักเรียนหญิง.....	91
12 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และคำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	93
13 คำนำนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อ เจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง.....	95
14 การทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปร ปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดระหว่าง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	96
15 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคำนำนักความสำคัญของ ตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพสังคมปัจจุบัน สังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งมีสิ่งยั่วยุต่างๆ เช่น สถานบริการ สถานเริงรมย์เกิดขึ้นมากทำให้นักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยอยากรู้อยากลองเข้าไปใช้บริการในสถานที่เหล่านั้นและนำไปสู่การมีวสุมในด้านต่างๆ เช่น แต่งกายไม่เหมาะสม มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร ดื่มสุรา สูบบุหรี่ และถึงขั้นใช้ยาเสพติดในที่สุด

ปัจจุบันยาเสพติดกำลังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และนักเรียน นักศึกษามากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่ง ตลอดจนก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ รวมทั้งปัญหาโรคเอดส์ (กรมพลศึกษา. 2538 : 18) ปัญหาเรื่องยาเสพติดจึงเป็นปัญหาของทุกคนในสังคม รัฐบาลต้องนำเงินงบประมาณมาใช้จ่ายในการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดปีละจำนวนไม่น้อย จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่มีอยู่ในขณะนี้ ปรากฏว่าเป็นนักเรียนและนักศึกษาจำนวนมากและมีเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถิติข้อมูลการจับกุมผู้กระทำความผิดของตำรวจที่เกี่ยวกับคดียาเสพติด ปี พ.ศ. 2533 ปรากฏว่าเป็นเด็กและเยาวชนถึงร้อยละ 60 และมีนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาร้อยละ 52 และจากการสำรวจของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2536 มีผู้ใช้ยาเสพติดมากถึง 1,267,590 คน หรือร้อยละ 2.17 ของประชากรทั้งประเทศ โดยประมาณการว่าในจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดทั้งหมด จะเป็นนักเรียนนักศึกษาประมาณ 71,666 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.65 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ก : 43) จากผลสำรวจข้อมูลระดับวิทยาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับสำนักวิจัยเอเบค ปี พ.ศ. 2542 ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับปริญญาตรี จำนวน 5,365,942 คน ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย พบว่ามีนักเรียนนักศึกษาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 663,290 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และประมาณการไว้ว่าในปี พ.ศ. 2544 มีแนวโน้มลดลงเหลือร้อยละ 6.1 และยาเสพติดที่นักเรียนนักศึกษาเข้าไป

เกี่ยวข้องได้แก่ ยาบ้า กัญชา สารระเหย เฮโรอีน ยาอี และโคเคน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2545 : 11)

นอกจากนี้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้สำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษา ระหว่างเดือนตุลาคม 2538 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2539 พบว่า มีการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษาถึง 55 จังหวัด จากจังหวัดที่ทำการสำรวจ 69 จังหวัด หรือคิดเป็นร้อยละ 79.7 โดยวิธีการเก็บตัวอย่างปัสสาวะนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 118,375 คน พบว่ามีนักเรียนใช้ยาบ้าจำนวน 1,375 คน คิดเป็นร้อยละ 1.16 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ก : 43) และจากการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2539 พบว่า ในกรมสามัญศึกษามีสถานศึกษาที่มีนักเรียนใช้ยาเสพติดถึง 1,727 แห่ง จากจำนวน 2,434 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.95 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นทุกปี (ไพบุลย์ สมจิตต์. 2541 : 1 ; อ้างอิงจาก ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ.กระทรวงศึกษาธิการ : 2540)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลของประเทศ ทั้งยังแสดงถึงความล้มเหลวทางการศึกษา ความเสียหายของเศรษฐกิจในครอบครัวที่คาดหวังการมีงานทำของลูกหลานภายหลังจากจบการศึกษา รวมทั้งผลกระทบจากปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา นำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับพิษภัยและความร้ายแรงของยาเสพติดที่แพร่ระบาดเข้าสู่สถานศึกษา จึงมีนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปจากสถานศึกษา ซึ่งได้กำหนดแผนและนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540 – 2544) ให้สถานศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา สำหรับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (พ.ศ. 2540 – 2544) โดยร่วมมือกับองค์กรชุมชนแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นเขตปลอดยาเสพติดทุกชนิด รวมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเช่น การจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนสีขาวประจำโรงเรียนในรูปแบบองค์กร 4 ประสาน 2 ค้ำ ซึ่ง 4 ประสาน ได้แก่ ผู้แทนผู้บริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนนักเรียน ส่วน 2 ค้ำ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและผู้นำภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เป็นการดึงดูดชุมชน และสังคมมาโอบอุ้ม คำจุนโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้โรงเรียนปลอดจากปัญหายาเสพติด การพนัน สื่อลามก อนาจาร และการทะเลาะวิวาท (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 2- 3) นอกจากนี้สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้จัดโครงการ กิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยแยกกิจกรรมออกเป็น 5 ประเภท (ไพบุลย์ สมจิตต์. 2541:3) คือ

1. กิจกรรมเผยแพร่ความรู้
2. กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
3. กิจกรรมเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด
4. กิจกรรมนันทนาการ กีฬา และบำเพ็ญประโยชน์
5. กิจกรรมบำบัดรักษา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ปรากฏว่ายังมีการแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ดังจะเห็นได้จากสื่อต่างๆ ที่ปรากฏในแต่ละวัน ทั้งๆ ที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือ ร่วมใจ ในการป้องกันปราบปราม แก้ไข กันอย่างเต็มความสามารถ และจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เจตคติที่มีต่อยาเสพติดและการใช้ยาเสพติด ความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการใช้ยา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับโรงเรียน และเพศ (ปิ่น โค. 2540 : 104-108, Whiddon. 1975 : 3426 – 3427 A, Hope. 1994 : 3279 – 3280 A, กรมพลศึกษา. 2536 : 387-391)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งสำหรับประเทศชาติ เพราะถ้านักเรียนส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติด ก็จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ มีผลต่อการพัฒนาประเทศ เพราะนักเรียนคือกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยด้านใดบ้างที่สัมพันธ์และส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการป้องกัน ปราบปราม แก้ไข ปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้และมีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องยาเสพติด รวมถึงให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยปราศจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อจะได้เติบโตเป็นกำลังสำคัญที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
2. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
4. เพื่อเปรียบเทียบนำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าข้อมูลด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ปราบปราม แก้ไข ให้ปัญหาการใช้ยาเสพติดหมดไปจากสถานศึกษา และยังเป็นแนวทางในการปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ มีเจตคติต่อเรื่องยาเสพติดที่ถูกต้องดีและไม่เสพยาเสพติด อีกทั้งนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น ซึ่งทำหน้าที่ในการคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาเกี่ยวกับความประพฤติ คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10,745 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น จำนวน 481 คน ซึ่งคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2540 : 124) ตามสัดส่วนของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นในระดับ $\pm 10\%$ และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยบางประการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 1.3 อาชีพของผู้ปกครอง
- 1.4 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน

- 2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- 2.1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง และเครือญาติ
- 2.1.3 สภาพแวดล้อมทางบ้าน

2.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน

- 2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์
- 2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 2.2.3 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3. การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตัวแปรตาม คือ เจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำ ดังนี้

1. ปัจจัยบางประการ หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งมีผลต่อเจตคติต่อการใช้จ่ายของนักเรียน ได้แก่ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีความหมายของคำดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนและสภาพโดยทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา มารดา ญาติ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง อุปการะเลี้ยงดูนักเรียน ในขณะที่นักเรียนกำลังศึกษา แบ่งเป็น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2537 ก : 179)

1.1.3 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานหลักที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ แบ่งเป็น รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป และงานบ้าน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2536 : 6)

1.1.4 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว แบ่งเป็น ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2537 ข : 79)

1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน

1.2.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ทางบ้านที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรม ที่นักเรียนกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อกัน ในด้านการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน การให้ความรักความห่วงใยใกล้ชิดกับนักเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำกับนักเรียน การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การให้กำลังใจ

และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน การแสดงความรักและเคารพของนักเรียนที่มีต่อบิดา มารดา การเชื่อฟัง ไม่ทำให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองเสียใจ การขอคำแนะนำและซักถามเมื่อมีข้อสงสัย การขอให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว

1.2.1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ ปฏิบัติต่อกัน ทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำ การแสดงความรักใคร่ปรองดองกัน การให้กำลังใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ

1.2.1.3 สภาพแวดล้อมทางบ้าน หมายถึง ลักษณะของชุมชนรอบๆ บ้าน สภาพของบ้านที่พักอาศัย บรรยากาศภายในบ้าน สมาชิกในบ้าน รวมถึงกฎระเบียบในบ้าน

1.2.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนกับครู อาจารย์ ปฏิบัติต่อกันทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว ได้แก่ ความสนใจนักเรียนของครู ความสัมพันธ์ที่ดีของครู อาจารย์ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง การสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น การขอคำปรึกษาแนะนำจากครูอาจารย์ของนักเรียน

1.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความห่วงใย ใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน

1.2.2.3 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยทั่วไป ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียน บรรยากาศภายในโรงเรียน สภาพห้องเรียน วิธีการสอนของครู การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงกฎ ข้อบังคับ และระเบียบวินัยในโรงเรียน

1.3 การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง การที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ จดจำ และเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดที่เก็บสะสมไว้จากประสบการณ์เดิม เช่น จากการเรียนในชั้นเรียน จากสื่อต่างๆ สามารถแปลความและบอกความหมายของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด โทษของยาเสพติด อาการของผู้ติดยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดในปัจจุบัน วิธีการป้องกันการติดยาเสพติด การบำบัดรักษา การฟื้นฟู และ การปฏิบัติตนให้พ้นจากยาเสพติด

2. เจตคติต่อการใช้ยาเสพติด หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ตนได้รับเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าและสถานการณ์นั้น ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา 2 ลักษณะคือ ทางบวกและทางลบ เจตคติทางบวกจะแสดงออกในลักษณะความรู้สึกเห็นด้วย ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรใช้ยาเสพติด เพราะมีโทษทั้งต่อตนเองและสังคม ส่วนเจตคติทางลบจะแสดงออกในลักษณะความรู้สึกไม่เห็นด้วย ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี ไม่เห็นความสำคัญของโทษและพิษภัย ของยาเสพติด

3. ยาเสพติด หมายถึง บุหรี่ สุรา เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สารระเหย กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ฝิ่น ยาอี และยาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไปทางด้านการวัดผลการศึกษา ทางด้านสังคมวิทยา และทางด้านสุศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ประเมินแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

5. ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Bata Weight) ของปัจจัยบางประการ หมายถึง ค่าที่บอกให้ทราบว่าน้ำหนักของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมากน้อยเพียงใด การวิจัยครั้งนี้จะคำนวณหาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β)

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

2. น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อย 1 ประการ ที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมและการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีค่าแตกต่างกัน

4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมและการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ยาเสพติด

- 1.1 ความหมายของยาเสพติด
- 1.2 ประเภทของสารหรือยาเสพติดให้โทษ
- 1.3 โทษของการติดยาเสพติดและการสังเกตผู้ติดยาเสพติด
- 1.4 กฎหมายควบคุมยาเสพติด
- 1.5 นโยบายและการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด
- 1.6 สภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
- 1.7 นโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ยาเสพติดในสถานศึกษา

2. การวัดด้านจิตพิสัย

3. เจตคติ

- 3.1 ความหมายของเจตคติ
- 3.2 องค์ประกอบของเจตคติ
- 3.3 คุณลักษณะของเจตคติ
- 3.4 การวัดเจตคติ
- 3.5 หลักการวัดเจตคติ
- 3.6 มาตรฐานวัดเจตคติ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 4.2 งานวิจัยในประเทศ

ยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2534 : 2)

ยาเสพติด หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ก : 4)

ยาเสพติดให้โทษ คือ สารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะที่สำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเนื่องจากขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ข : หมายความว่า เลขเอกสารเผยแพร่ 1 – 03 – 2542 ไม่มีเลขหน้า)

ยาเสพติดตามความหมายขององค์การอนามัยโลก คือ ยาหรือสารที่รับเข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือ ดม ติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว ทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับในลักษณะดังนี้ (รัชนี้ เหล่าเรือนานา. 2542 : 13)

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นต่อไปอีก
2. มีความโน้มเอียงที่จะต้องเพิ่มปริมาณของยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ
3. เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้น จะเกิดอาการของการอดหรือเลิกยา

4. ผู้ที่ใช้อยาหรือสารนั้นเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลกและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับลักษณะของสารหรือยาเสพติด ไว้ดังนี้ (กรมพลศึกษา. 2536 : 7 – 8 อ้างอิงมาจาก นายแพทย์จำลอง ดิษยวณิช : 2520 และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : 2527)

1. การติดเป็นนิสัย (Habituation) ทำให้มีความอยาก และต้องการที่จะเสพอีก คือ ใช้แล้วพยายามชวนชวนให้ได้ยามา มีความคิดจ้องต่อยานั้น คือ ยาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตปกติ มีการเสพติดทางใจเกิดขึ้น (Psychological dependence)

2. ความทนทาน (Tolerance) หลังจากใช้ยาพวกนี้แล้วมีความทนทานเพิ่มมากขึ้น เวลาเสพจะต้องเพิ่มขนาดหรือจำนวนมากขึ้น ถ้าใช้ขนาดเดิมไม่ได้ผล เพราะมีการดื้อยาเกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องเพิ่มปริมาณขึ้น จึงจะได้ผลเป็นที่พอใจของผู้เสพ

3. การเสพติดทางร่างกาย (Physical dependence) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของร่างกาย โดยเฉพาะเซลล์ต่างๆ รวมทั้งเซลล์ประสาทด้วย เมื่อหยุดใช้จะเกิดอาการเนื่องจากการหยุดยา (Withdrawal Symptoms or Withdrawal syndrome) หรือเรียกทั่วๆ ไปว่า “ ลงแดง, เลื่อนยา” จะมีอาการต่างๆ ดังนี้ หงุดหงิด ตื่นเต้น รุนแรง หาวนอน น้ำมูกน้ำตาไหล เหงื่อออกมาก ม่านตาขยาย ขนลุก กล้ามเนื้อกระตุก ปวดหลังและขาเมื่อย ร้อนและหนาวสลับกัน กระสับกระส่าย คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน และอาจถ่ายอุจจาระเป็นเลือด เบื่ออาหาร ผอมลง นอนไม่หลับ หายใจเร็ว ความดันโลหิตและอุณหภูมิสูงขึ้น มีความต้องการที่จะได้ยาอย่างแรง อาการดังกล่าวจะเกิดขึ้นใน 12 ชั่วโมง หลังจากผู้ป่วยได้ยาครั้งสุดท้ายจะเป็นมอร์ฟีน เฮโรอีน เป็นต้น

4. เมื่อใช้ยานาน ๆ จะเกิดผลร้ายต่อสุขภาพในด้านต่าง ๆ ทำให้สุขภาพทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น รูปร่างซูบผอม ขาดความสนใจที่จะดูแลรักษาทำความสะอาดร่างกาย อนามัยส่วนบุคคลไม่ดี มีโรคแทรก เช่น หูฟโชนาการ โรคปอด โรคกระเพาะอาหารและลำไส้ โรคระบบทางเดินอาหารอื่น ๆ โรคผิวหนัง ฯลฯ ด้านจิตใจในระยะแรกเศร้าซึมเหม่อลอย ไม่สดชื่นรื่นเริง ในที่สุดจะกลายเป็นคนวิกลจริตได้

ดังนั้นสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย โดยการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ ติดต่อกันชั่วระยะ

ประเภทของสารหรือยาเสพติดให้โทษ

สารเสพติด หรือยาเสพติด แบ่งออกตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายประเภท ดังนี้

1. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2534 : 5) คือ

1.1 ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin) อาเซทอร์ฟีน (Acetorphine)

1.2 ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคเคน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicinal Opium)

1.3 ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ในมาตรา 43 เช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน (Codeine Cough Syrup)

1.4 ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อะซีติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อะซีติลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

1.5 ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา (Cannabis) พืชกระท่อม (Kratom) พืชฝิ่น (Papaver Somniferum Linn)

2. แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2534 : 6)

2.1 ประเภทออกฤทธิ์กดประสาท (Depressant) ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เซโคนัล บาร์บิทูเรต ฟีนobarbital โบรไมด์ พาราซีไฮต์ และเมธาโดน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกดประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทมึนงง ง่วงซึมและหมดแรง นอกจากนี้ยังกดศูนย์ประสาทการหายใจ ทำให้หายใจช้าลง จนถึงขั้นหยุดหายใจได้

2.2 ประเภทออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ ใบกระท่อม โคเคอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกระตุ้นประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทตื่นตัวและกระวนกระวาย ไม่ง่วงนอน แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะหมดแรง เพราะร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และอาจจะเกิดอาการตัวสั่น ตึงเครียดถึงกับหมดสติจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

2.3 ประเภทออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ กัญชา แอลเอสดี (L.S.D. = Lysergic acid Diethylamide) ดี.เอ็ม.ที. (D.M.T. = Dimethyl Trytamine)

2.3 ประเภทออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ กัญชา แอลเอสดี (L.S.D. = Lysergic acid Diethylamide) ดี.เอ็ม.ที. (D.M.T. = Dimethyl Trytamine) เอส.ที.พี. (S.T.P. = Serenity, Tranquility and Peace) เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งอายตนะทั้งห้าของร่างกายแปรปรวน มีปฏิกิริยาผิดไปจากความจริงทั้งหมด

2.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสานกัน (Mixed) ได้แก่ กัญชา ถ้าเสพจำนวนมากน้อยจะกดประสาทอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ต่อเมื่อเสพเพิ่มเข้าไปมากจะกลายเป็นพิษหลอนประสาทได้

3. แบ่งตามรายชื่อยาเสพติดให้โทษตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ข : หมายเลขเอกสารเผยแพร่ 1 – 03 – 2542 ไม่มีเลขหน้า)

3.1 ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง มี 32 รายการ ที่สำคัญ คือ เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

3.2 ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี 100 รายการ ที่สำคัญ คือ โบโคคา โคคาอิน โคเดอีน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟิน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งเพื่อใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)

3.3 ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร

3.4 ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 มี 15 รายการ ที่สำคัญ คือ อาเซติก แอนไฮไดรด์ อาเซติก คลอไรด์ เอทิลดีน ไดอาเซเตต เออร์โกเมทริน เออร์โกตามีน ไอโซซาฟรอล ไลเซอร์จีคอาร์ซิค ไพเพอโรนอล และ ซาฟรอล

3.5 ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 – 4 มี 4 รายการ คือ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

4. แบ่งตามแหล่งที่เกิดของสารหรือยาเสพติดให้โทษ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2531 : 17)

4.1 สารหรือยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) นำมาจากพืชบางชนิด ซึ่งยังไม่ได้นำไปแปรรูปต่อไปด้วยการวิธีทางเคมี มีการเปลี่ยนแปลงแบบง่าย ๆ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม ต้นโคคา กาท (Khat)

4.2 สารหรือยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthesis Drugs) อาจนำยาเสพติดธรรมชาติมาแปรรูปด้วยการวิธีทางเคมี หรือผลิตผลสังเคราะห์ที่ใช้แทนยาเสพติด

ธรรมชาติได้ เพราะมีสารที่ทำให้เสพติดผสมอยู่ เช่น เฮโรอีน มอร์ฟิน เพริดีน ไพเซฟ โตน หรือยาเสพติดสังเคราะห์

5. แบ่งตามชนิดของสารหรือยาเสพติดให้โทษ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2531 : 35-52)

5.1 ฝิ่นหรืออนุพันธ์ฝิ่น ที่เสพติด คือ ฝิ่นสุกได้จากการนำยางฝิ่นสุกเก็บไว้จนแห้ง (มีสีน้ำตาล) นิยมสูบกันโดยการสูบด้วยกล้อง หรืออาจกินในรูปของฝิ่นก้อน มีฤทธิ์ในการกดประสาทส่วนกลาง เช่น เฮโรอีน มอร์ฟิน โคเคอีน เพริดีน ผลที่ได้รับจากการเสพยาจะกดศูนย์ประสาทรับรู้ความรู้สึกส่วนสมองทำให้มีเมฆ และสมองเสื่อม ความตั้งใจเสื่อม ง่วงนอน กดศูนย์ประสาทหายใจ ทำให้หายใจช้าลง คลื่นไส้ อาเจียน ออกฤทธิ์ต่อประสาทไขสันหลัง ทำให้เกิดอาการกระตุก ออกฤทธิ์ต่อระบบทางเดินอาหาร ทำให้กล้ามเนื้อลำไส้หดตัว ท้องผูก ออกฤทธิ์ต่อระบบขับถ่ายปัสสาวะ ทำให้กล้ามเนื้อกระเพาะปัสสาวะหดตัว ถ่ายปัสสาวะลำบาก ออกฤทธิ์ต่อระบบไหลเวียนของโลหิต ลดความสามารถการไหลเวียนของโลหิต

อาการของผู้ติดยาเสพติดประเภทนี้จะซึม ง่วงนอน อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่ายความรู้สึกสับสน ตาเยิ้ม ม่านตาหรืออาจเท่าปลายเข็มหมด ตาพร่ามัว ไม่สู้แสง ไม่มีสมาธิในการทำงาน เคลื่อนไหวช้า ตัวสั่น น้ำมูกไหล เบื่ออาหาร หน้ามืดเป็นลม บางครั้งเกิดอาการปวดศีรษะรุนแรง มักมีรอยเข็มฉีดยาตามตัว สุดตมผิวหนังจะถลอกและมีสีแดง ลักษณะผู้ติดยาสังเกตได้เพราะร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง ตาเหลือง ริมฝีปากเขียว คล้ายแบบคนสูบบุหรี่จัด ตาเหม่อลอย น้ำหนักลด อ่อนเพลียไม่อยากทำงาน บางครั้งเฉื่อยชา สมองมีเมฆ ชีพจรช้าลง หงุดหงิด หาวนอน ขนลุก ม่านตาขยายผิดปกติ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ปวดท้อง ร้อนๆ หนาวๆ สลับกัน หูอื้อ ตามัว อาเจียน ท้องเดิน นอนไม่หลับ หายใจถี่ เพื่อดูแล บางคนจะชักและหมดสติถึงตายได้

5.2 มอร์ฟิน บางคนอาจเรียกมอร์เฟีย มีลักษณะเป็นผงสีขาวนวล ไม่มีกลิ่น รสขมจัด ละลายน้ำได้ง่าย นิยมเสพยาโดยการละลายน้ำฉีดเข้ากล้ามเนื้อที่สะโพก หรืออาจเสพยาโดยการกินในลักษณะผงยาบรรจุแคปซูล ฤทธิ์ของมอร์ฟินแรงกว่าฝิ่น 8 - 10 เท่า ทางแพทย์ใช้เป็นยาระงับอาการปวดที่รุนแรง เช่น อาการปวดภายหลังการผ่าตัด ก่อนการคลอดบุตร

5.3 เฮโรอีน ที่แพร่หลายมี 2 ชนิด คือ เฮโรอีนบริสุทธิ์ และเฮโรอีนผสม เฮโรอีนบริสุทธิ์ หรือเฮโรอีนเบอร์ 4 จะมีเนื้อเฮโรอีนสูง 80 - 95% ลักษณะเป็นผงละเอียด สีขาว เฮโรอีนชนิดนี้มักเรียก ผงขาว มีรสขม ไม่มีกลิ่น และละลายน้ำง่าย

นิยมเสพโดยการละลายน้ำฉีดเข้าเส้นหรือเข้ากล้ามเนื้อ แต่ก็อาจใช้วิธีการสูบโดยการยัดใส่ บุหรี่ หรือจุดบุหรี่แล้วจี้ขึ้นสูบ (สังเกตจากการดูจากเถ้าบุหรี่ที่ยัดใส่เฮโรอินจะมีสีดำ ถ้าเถ้าบุหรี่ยธรมดาจะมีสีเทา) เฮโรอินเบอร์ 3 จะมีเนื้อเฮโรอินประมาณ 5-20% ผสมรวมกับสารอื่น เช่น สารหนู น้ำกัญชาต้ม ยานอนหลับ ฯลฯ ทำให้มีสีต่างๆ และอาจมีลักษณะเป็นเกล็ด (อาจเรียกว่า ไอระเหย) ในปัจจุบันเฮโรอิน เป็นยาเสพติดที่ร้ายแรงที่สุด มีฤทธิ์แรงกว่ามอร์ฟีน 4-8 เท่า และแรงกว่าฝิ่น 30-80% การเสพเฮโรอินเพียง 1-2 ครั้ง ก็อาจเสพติดได้ ถ้าเสพ 3-4 ครั้ง จะติดเกือบทุกคน

5.4 ยานอนหลับที่มีผลโดยตรงต่อระบบประสาทส่วนกลางอื่นๆ สารเสพติดชนิดนี้ ได้แก่ פיโนบาร์บิทัล เพนโทบาร์บิทัล เซโคบาร์บิทัล แอมโมบาร์บิทัล หรือเรียกว่า “เหล้าแห้ง” ไอ้แดง ปีศาจแดง หรือเสื้อแจ็กเก็ตสีเหลือง เป็นต้น ผลที่ได้รับจากการเสพยาชนิดนี้ จะทำให้มีเมื่อย ปวดไม่ชัด มีอาการมึนเมาตลอดเวลา

อาการที่เกิดจากการเสพยา ถ้าเสพจำนวนน้อยรู้สึกผ่อนคลาย ถ้าเสพมากจะรู้สึกง่วงนอนมาก ไม่สนใจสิ่งใดๆ เดินไม่ตรง ทรงตัวไม่อยู่ ปวดไม่ชัด ปวดลึ้นพันเหมือนเมาสุรา ลักษณะผู้ติดยาจิตใจหดหู่ หงุดหงิด ชอบทะเลาะวิวาท ก้าวร้าวรุนแรง ขาดความรับผิดชอบชั่วดี เกิดความกล้าไม่กลัวตาย พิษของยานี้ก่อให้เกิดความโหม่งเอียงที่จะทำร้ายตนเอง ใช้มีดหรือของมีคมกรีดตามแขนขา หรือฆ่าตัวตาย ลักษณะผู้ขาดยา หงุดหงิด ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย เนื้อตัวสั่นนอนไม่หลับ กระสับกระส่าย กระวนกระวาย ความดันโลหิตต่ำ ผู้ป่วยพยายามลุกขึ้น แต่รู้สึกหน้ามืด เป็นลม เมื่อฟื้นจะรู้สึกมึนงง และมักทำสิ่งแปลกๆ บางรายมีอาการประสาทหวาดระแวง

5.5 ยากระตุ้นประสาทส่วนกลาง

ยากระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน(ยาบ้า) กระท่อม ไดเฟตามีน เมตาแอมเฟตามีน โคเคอินหรือโคเคน ผลที่ได้รับ ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง เช่น กระตุ้นศูนย์กระตุ้นให้ทำงาน (Reticular Activating System) ทำให้ตื่นเต้น กระปรี้กระเปร่า อยู่นิ่งไม่ได้ อยากทำงาน เหนื่อยน้อยลง ทำให้จิตใจเคลิ้มสุข (Euphoria) กระตุ้น “ศูนย์อิ่ม” ทำให้ไม่อยากอาหาร แต่เมื่อสมองถูกกระตุ้นนานๆ ทำให้สมองเสื่อมออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนปลาย หรือประสาทอัตโนมัติ โดยผลจากระบบประสาทอัตโนมัติไปเลี้ยงอวัยวะต่างๆ ของร่างกายนี้ ทำให้กระตุ้นการทำงานของหัวใจ หัวใจเต้นเร็ว ปริมาณเลือดสูบออกจากหัวใจมากขึ้น ความดันโลหิตสูง ต่อมาระยะหนึ่งมีปฏิกิริยาโต้กลับให้หัวใจเต้นช้าลงได้ มีผลต่ออารมณ์รู้สึกครึกครื้น พุดมาก เพื่อ ประสาทหลอน เมื่อเลิกใช้จะซึมเศร้าอย่างหนัก กลับใน ใช้ติดต่อกันร่างกายจะอ่อนเพลียมาก เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะเกิดอาการตัวสั่น ตึงเครียด อาจหมดสติและตายได้

5.6 ยาหลอนประสาท

ยาหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา LSD, DMT, Mescaline, Psilocybin, Pot Grass, Acid cubes, Trips, Psychedelics Sacramenis ผลที่ได้รับจากการเสพยา จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้ ประสาทหลอน ประสาทหลง พุดเพื่อวิงเวียนมึนเมา

อาการที่เกิดจากการเสพยา LSD เมื่อเสพยาจะมึนเมา ความดันโลหิตสูง ม่านตาขยาย มือเท้าสั่น หายใจไม่สม่ำเสมอ หลอนจิต หลอนประสาท เห็นภาพลวงตา ประสาทรับความรู้สึกการมองเห็น กลิ่น สัมผัสต่างๆ แปรปรวนผิดปกติ

กัญชา เมื่อเสพยาแรกๆ จะกระตุ้นประสาทรู้สึกครึกครื้นและสนุก หัวเราะง่าย ต่อไปเกิดอาการประสาทถูกกด สูบมากๆ เกิดอาการประสาทหลอน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ความคิดขาดเป็นห้วงๆ หรือ ซึมเศร้า เกิดภาพลวงตา ลักษณะผู้ติดยาไม่สามารถควบคุมตนเอง อารมณ์อ่อนไหวง่าย ความคิดเลือนลอย สับสน การรับรู้ภาพพื้นเพอื่น ตัดสินใจ ผิดพลาด กล้ามเนื้อสั่น หัวใจเต้นเร็ว มึนงง ม่านตาขยาย มือเท้าเย็น หายใจขัด คลื่นไส้อาเจียน กระสับกระส่าย ตื่นเต้นคุมสติไม่อยู่ เป็นโรคจิตได้ง่าย

5.7 สารระเหย

สารระเหย เช่น กาวติดเครื่องบิน ทินเนอร์ น้ำยาทำความสะอาด เบนซิล ทาโซลิน เอเธอร์ น้ำยาซักแห้ง ผลที่ได้รับ มึนเมา เอะอะ สายตาฝ้าฟาง พร่ามัว พุดไม่ชัด ตะกุกตะกัก ซึม คลื่นไส้ อาเจียน

อาการแทรกซ้อนทางร่างกาย บางชนิดทำลายตับ เม็ดโลหิต ระบบประสาทส่วนกลางและไต มีผลโดยตรงต่อกล้ามเนื้อหัวใจ บางรายมีผลกระทบกระเทือนต่อการหายใจ ถ้าเสพยาบ่อยๆ ทำให้สมองเสื่อมได้ หมดสติถึงตายได้เช่นกันถ้าใช้มาก ๆ

5.8 ยากล่อมประสาท ยาแก้ไอ แก้ปวด บางชนิด

ยากล่อมประสาท แพทย์ส่วนมากเชื่อว่ายาประเภทนี้ไม่เสพติด แต่ถ้าใช้เวลานานๆ จะทำให้ชินต่อยา ต้องใช้ขนาดสูงขึ้น และมีผลเหมือนพวกบาร์บิทูเรท อาการหลังเสพยาให้สงบลงได้ ไม่มึนงง กล้ามเนื้อทั่วๆ ไปหย่อนคลายความตึงเครียด ผู้ใช้ยานี้มักจะชินยา ถ้าไม่ได้ใช้จะรู้สึกไม่สบาย และต้องเพิ่มขนาดขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ยาอยู่เป็นประจำเช่น เมโปรบาเมท ไดอะซีแพม ฯลฯ

ยาแก้ปวดประเภทเสพติดได้คือ ยาที่ผสมอัลคาลอยด์ที่ได้จากฝิ่น หรืออนุพันธ์ฝิ่น เช่น เพริดีน โคเคอิน แอสคามีน ฯลฯ และยาแก้ปวดอื่นๆ ที่ให้โทษต่อร่างกาย แม้ไม่เสพติดก็ตามการใช้ยาแก้ปวดต้องระวัง แม้เป็นการรักษาของแพทย์ หรือ

เจ้าหน้าที่ พบว่าการรับประทานยาแก้ปวดที่มีส่วนผสมยาเสพติด ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง และใช้บ่อย ๆ ทำให้เสพติดได้เช่นกัน

5.9 บุหรี่

บุหรี่มีความสำคัญทั้งในระดับชาติและระดับโลก เพราะปี 2523 องค์การอนามัยโลกถือเป็นนโยบายระดับโลก และประเทศไทยถือเป็นนโยบายระดับชาติ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปอย่างแน่นอนว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ที่นอกจากจะมีผลร้ายต่อผู้สูบบุหรี่เอง ยังมีผลต่อผู้อยู่ใกล้ชิดรอบข้างที่สุดคว้นโดยมิได้ตั้งใจ และยังเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมอีกด้วย

5.10 สุรา

รวมทั้งเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์อื่น ๆ ที่มีเอธิลแอลกอฮอล์เป็นสารประกอบสำคัญดังที่แสดงไว้ในตาราง

ชนิดของเครื่องดื่ม	% ของเอธิลแอลกอฮอล์โดยปริมาตร
เบียร์	3 – 12
เหล้าไวน์ (หวาน)	19 – 21
น้ำขาว	10 – 20
เหล้าโรง	28 – 35
แม่โขง	35
แสงโสม	40
ยีน, เหล้ารัม, วอดก้า, บรั่นดี และวิสกี้	40 - 50

เนื่องจากเอธิลแอลกอฮอล์เป็นสารสำคัญในเหล้าและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ต่าง ๆ จึงขอกล่าวเฉพาะสารนี้ เอธิลแอลกอฮอล์มีฤทธิ์กดสมอง ซึ่งจะกดตั้งแต่สมองส่วนบนลงมาจากถึงก้านสมอง เป็นผลให้เกิดอาการง่วงประสาท นอนหลับ สลบ และหมดสติตามขนาดที่ร่างกายได้รับ ในอดีตได้ใช้แอลกอฮอล์เป็นยาฆ่าเชื้อ ยาสงบประสาท ยานอนหลับ ตลอดจนเป็นยาสลบ ส่วนปัจจุบันใช้เฉพาะเป็นยาฆ่าเชื้อภายนอกร่างกาย สำหรับการได้รับแอลกอฮอล์เข้าไปในร่างกาย ถ้าได้รับปริมาณน้อยจะทำให้ผู้ดื่มรู้สึกสบายและอารมณ์ดี แต่ถ้าดื่มมากขึ้น แอลกอฮอล์จะไปกดสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด การควบคุมตนเอง การตัดสินใจ และการยับยั้ง หรือการหักห้ามใจจึงทำให้สัญชาตญาณเดิมของบุคคลนั้นเด่นขึ้น และจะแสดงอาการต่างๆ ออกมา

ปัจจุบันสารเสพติดหรือยาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในประเทศ มีหลายชนิด เช่น เฮโรอีน, แอมเฟตามีน (ยาบ้า), สารระเหย, เอ็กซ์ตาซี (ยาอี), เคตามีน, โคเคน แต่ที่เป็นปัญหารุนแรงมากทั้งการผลิต การค้า และการแพร่ระบาด คือ แอมเฟตามีน ซึ่งทุกคนรู้จักในนามของ “ยาบ้า”

โทษของการติดยาเสพติดและการสังเกตผู้ติดยาเสพติด

โทษของการติดยาเสพติด

โทษของยาเสพติด เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวผู้เสพเอง และเกิดขึ้นโดยอ้อมต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด . 2531, 62 – 67)

1. โทษต่อผู้เสพ ที่เห็นเด่นชัด คือ มีผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ในส่วนของร่างกาย ผู้เสพติดส่วนใหญ่มีร่างกายผ่ายผอม ชูบชืด ผิวลำ สมองเสื่อม ป่วยเป็นโรคต่างๆ ซึ่งอาจทำให้ผู้เสพถึงแก่ชีวิตได้ ในส่วนของจิตใจมักพบว่าผู้เสพยาเสพติดมีอารมณ์ไม่ปกติ เช่น อ่อนไหวง่าย ซึม เกรี้ยวกราด จึงมีส่วนผลักดันให้ผู้เสพยากลายเป็นบุคคลไร้สมรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจ บุคลิกภาพเสีย เกียจคร้าน เฉื่อยชา ไม่สนใจตนเอง ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้ไม่อาจทำงานหรือเรียนหนังสือได้

2. โทษต่อครอบครัว ทำให้ครอบครัวเสื่อมเสียชื่อเสียง ขาดความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อซื้อยาเสพติด กลายเป็นภาระของครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข มีปัญหาความแตกแยก เกิดการทะเลาะวิวาท

3. โทษต่อสังคม ที่เป็นปัญหามาก คือ การก่ออาชญากรรม เช่น ชิงทรัพย์ ทำร้ายผู้อื่น และเป็นต้นเหตุความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สินผู้อื่น เช่น การเกิดอุบัติเหตุ รถชนบนท้องถนน การเกิดเพลิงไหม้ลุกลามบ้านอื่น อีกทั้งเป็นที่รังเกียจของสังคมส่วนใหญ่

4. โทษต่อประเทศชาติ ผู้เสพติดยาจัดได้ว่าเป็นผู้บ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้เพราะทำให้รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ทำให้ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และถ้าผู้เสพเป็นเยาวชนย่อมเป็นการสูญเสียกำลังสำคัญในอนาคตของชาติ

การสังเกตผู้ติดยาเสพติด

เนื่องจากยาเสพติดทั้งหลาย เมื่อเกิดการเสพยาจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพ ซึ่งทำให้ลักษณะและความประพฤติของผู้เสพติดเปลี่ยนไปจากเดิมได้

ที่อาจสังเกตพบคือ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2531 : 53 – 61)

1. สุขภาพทรุดโทรม ซึ่งเป็นโทษโดยตรงของสิ่งเสพติดต่อร่างกาย เช่น ร่างกายซูบผอม ปวดศีรษะประจำ ฯลฯ
2. อารมณ์ฉุนเฉียว หรือเจ็บขริบผิดปกติ จึงมักพบผู้เสพติดชอบทะเลาะวิวาทและทำร้ายผู้อื่น หรือในทางกลับกัน แยกตัวอยู่โดดเดี่ยวและหนีออกจากพรรคพวก
3. เปลี่ยนแปลงทางด้านการเรียน ถ้าผู้เสพติดเป็นนักเรียนมักพบว่าไม่สามารถเรียนหนังสือหรือผลของการเรียนแย่ลง ถ้าเป็นพวกทำงานก็จะพบว่าประสิทธิภาพการทำงานลดลงหรือไม่ยอมทำงานเลย
4. สวมแว่นกันแดดตลอดเวลา เพื่อต้องการซ่อนแก้วตาที่เบิกกว้าง หรือตาสุ่มแสงสว่างไม่ได้
5. ใช้เสื้อแขนยาวตลอดเวลา เพื่อปกปิดรอยเข็มที่ฉีดยาตรงท้องแขนด้านใน หรือรอยกรีดตรงต้นแขนด้านใน
6. ติดต่อกับเพื่อนแปลกๆ ใหม่ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกเสพติดเหมือนกัน
7. มีล้มลุกคลุกคลานหรือมักอยู่ในที่ลับตาคน อาจเพื่อต้องการซุกซ่อนหรือเสพยา
8. ขอบเงินจากผู้ปกครองเพิ่มขึ้น หรือยืมเงินจากเพื่อนฝูง เพื่อจะนำไปซื้อยาเสพติด
9. ลักขโมยของเล็กๆ น้อยๆ ในบ้านของเพื่อนบ้าน หรือเพื่อนในโรงเรียน เพื่อหาเงินไปซื้อยาเสพติด

สำหรับการติดยาเสพติดเฉพาะอย่าง ผู้เสพติดอาจมีลักษณะและความประพฤติที่แสดงให้เห็นว่าติดหรือกำลังเสพยาชนิดนั้นๆ ดังนี้

1. ติดฝิ่น มอร์ฟีน และเฮโรอีน

ผู้ที่เสพติดสิ่งเหล่านี้มีลักษณะเด่นชัด คือ ร่างกายซูบซีดผอมเหลือง นัยน์ตาเหลืองซีด ม่านตาหรี ไม่กล้ำสุ่มแสง (จึงมักสวมแว่นกันแดด) ริมฝีปากเขียวคล้ำ ง่วงเหงาหาวนอนตลอดเวลาและส่วนใหญ่จะมีอาการเจ็ยเมยต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพการณ์ของตนเอง หลายนกลายเป็นคนฟุ้งซ่าน เกียจคร้าน หรือมีอาการเปลี่ยนแปลง ถ้าสังเกตตามตัวอาจพบสิ่งแปลกตาบางอย่างเช่น จมูกแดง มีผงติดตามจมูก (ถ้าสูดเฮโรอีนผง) มีรอยเข็มตำในท้องแขน (ถ้าฉีดเฮโรอีนเข้าเส้นผู้เสพติดจึงมักสวมเสื้อแขนยาว) นอกจากนี้ยังมียาหรืออุปกรณ์การเสพ เช่น กล้องฝิ่น ก้อนฝิ่นดำ ผงสีขาวในถุงใน

แคปซูล ช้อนคืบ กระบอกและเข็มฉีดยา ฯลฯ ชุกซ่อนตามที่ส่วนตัว (ลิ้นชัก ตู้เสื้อผ้า กระเป๋ากางเกง ฯลฯ) ถ้าพบผู้กำลังเสพยาอาจเห็นฉีดยาเข้าเส้น เข้าพุง ถูซ่อนใส่ผงขาว และข้างใต้มีโฟลน บุหรี่ที่จุดสูบบุหรี่ยังมีถ้าเป็นสีดำ

2. ติดเซโรบาร์บิทัล (เหล้าแห้ง)

ผู้เสพติดมักเดินโซซัดโซเซ หรือกระเผลอกระเผลก มีอาการเหมือนเมาเหล้า แต่ไม่มีกลิ่นเหล้าทางลมหายใจ วังเวงหาหวานนอนตลอดเวลา ชอบหลับใน ผู้เสพติดบางคนอาจมีอาการไม่แน่นอน หรือชอบทะเลาะวิวาท เมื่อดูต้นแขนด้านในอาจพบมีรอยแผลจากการกรีดเป็นทางๆ (ผู้เสพติดจึงมักสวมเสื้อแขนยาว) และเมื่อดูในที่ส่วนตัวอาจพบมีแคปซูลสีแดงชุกซ่อนอยู่

3. ติดแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

ผู้เสพติดจะทำงานมากกว่าปกติ และอยู่ได้นานโดยไม่ต้องกินหรือนอน แต่นั่งไม่ค่อยติดอยู่กับที่ นอกจากนี้ยังมีอารมณ์หงุดหงิด จุกเจียว และชอบทะเลาะวิวาท ผู้เสพติดบางคนอาจมีอาการตื่นเต้นง่าย หวาดระแวงและประสาทหลอน ถ้าสังเกตลักษณะอาการบนใบหน้า จะพบว่าผู้ที่ติดจะมีแก้มตาเบิกกว้าง (จึงมักสวมแว่นเพื่อช่วยซ่อนเร้น) ปากและจมูกแห้งเพราะลมหายใจเสีย จึงชอบเลียริมฝีปากและขยี้จมูก ถ้าเป็นพวกที่ติดบุหรี่ยังจะสูบบุหรี่ยึด ในที่ส่วนตัวอาจพบเม็ดยาสีขาว (ขนาดเท่าเม็ดยาพาราเซตามอลหรือแอสไพริน) ชุกซ่อนอยู่ เม็ดยาเหล่านี้อาจบีบตราแปลกๆ เช่น รูปหัวม้า

4. ติดกระท่อม

ผู้เสพติดจะทำงานมากกว่าปกติ แต่ร่างกายทรุดโทรมมาก ผิวคล้ำดำ ผิดปกติ ปากแห้ง นอนไม่หลับ มีอาการท้องผูกเป็นประจำ อูจจาจะเป็นเม็ดสีเขียวคล้ายมูลแพะ และอาจมีอาการประสาทหลอน ถ้าพบผู้กำลังเสพยาอาจเห็นถั่วหรือเคี้ยวใบสด ซึ่งใบกระท่อมสดจะคล้ายใบกระดังงา โดยก้านใบอาจมีสีเขียวหรือสีแดงเรื่อ ๆ

5. ติดแอลเอสดี

รวมถึงยาหลอนประสาทอื่นๆ ผู้เสพติดมักจะลงนั่งหรือนอนอย่างสงบ ผันหวาน หรือเข้าฌาน และอาจเป็นคนที่ตระหนกตกใจ หวาดกลัวจนเป็นเหตุให้ผู้เสพต้องหนีออกจากพรรคพวก เพราะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสายตา การรับรู้และการสัมผัส นอกจากนี้ผู้เสพยังมีน้ำลายออกมา ฝ่ามือมีเหงื่อออกเย็น อารมณ์และนิสัยเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

6. ติดกัญชา

ผู้เสพติดจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ความคิดเลื่อนลอย สับสนควบคุมตัวเองไม่ได้ และอาจแสดงอะไรที่แปลกๆ ออกมา เพราะการรับรู้ภาพผิดปกติ พวกที่มีอาการมาก จะพบมีอาการตื่นเต้นหรือกระสับกระส่ายตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้ที่ติดมักมีกล้ามเนื้อลีบมือเท้าเย็นและหายใจขัดบ่อยๆ ในที่ส่วนตัวอาจพบบ้องกัญชา หรือบุหรี่ปูหรือรูปทรงผิดแปลกกว่าบุหรี่ปูธรรมดา เช่น มวนหนาขึ้น หรือเล็กกว่าธรรมดา กระดาษมวนสีน้ำตาลหรือเกือบขาว กระดาษมวนยังไม่เรียบ ปลายมวนทั้งสองข้างจะพับไว้ ใส่ที่ยัดสีเขียวกว่าธรรมดา ฯลฯ ถ้าพบผู้กำลังเสพอาจเห็นกำลังจุดบุหรี่ปู แต่กลิ่นของบุหรี่ปูที่จุดสูบนั่นจะมีกลิ่นของหญ้าแห้งหรือเชือกไหมไฟ

7. ติดสารระเหย

ผู้เสพติดจะมีกลิ่นสารระเหยทางลมหายใจและตามเสื้อผ้า นอกจากนี้ยังมักง่วงเหงา หาวนอนและขาดสติสัมปชัญญะ มีอาการเหมือนคนเมาเหล้า พูดจาอ้อแอ้ เติ้นโซเซ น้ำมูกน้ำตาไหล มีแผลในจมูกและปาก ในที่ส่วนตัวอาจพบภาชนะหรือวัสดุใส่สารระเหย ซุกซ่อนไว้ ถ้าพบผู้กำลังเสพอาจเห็นที่นิ้วมือพันผ้าหรือล้าลี ซึ่งซุกสารระเหยและนำขึ้นสูดดมตลอดเวลา ส่วนบางคนอาจสูดดมถุงพลาสติกที่ใส่สารระเหย

8. ติดเหล้า

สำหรับผู้เสพติดยา หรือสิ่งเสพติดที่พบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น บุหรี่ กาแฟ ยาแก้ปวด เหล้า สามารถสังเกตจากการที่ผู้นั้นเสพสิ่งเหล่านี้เป็นประจำ แต่ผู้ที่ติดเหล้ารวมถึงเครื่องดื่มอื่น ๆ จะมีลักษณะและความประพฤติเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ซึ่งผู้ที่ติดจนกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังนั้น จะพบว่ามิไบบีหน้าบวมจุ หน้าแดง ตาแดง ผิวหนังคล้ำ มือสั่น ลมหายใจมีกลิ่นเหล้า ควบคุมตนเองไม่ได้ กล้ามเนื้อมักอ่อนเปลี้ย ปลายมือปลายเท้าชาประจำ ร่างกายซูบผอมและส่วนใหญ่มีความผิดปกติทางจิต

กฎหมายควบคุมยาเสพติด

เนื่องจากยาและสารหลายชนิด เมื่อนำมาใช้ผิดหลักการแพทย์หรือผิดวัตถุประสงค์สามารถก่อให้เกิดการเสพติดขึ้น ถ้าเกิดการเสพติด จะส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาต่อตัวผู้เสพ ครอบครัว สังคม ตลอดจนประเทศชาติได้ ในสภาวะการณ์เช่นนี้ จำเป็นที่ทางราชการต้องมีมาตรการในการควบคุมการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย และครอบครองสิ่งเหล่านี้ โดยการใช้อำนาจทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำผิด อันเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำหรับกฎหมายสำคัญซึ่งระบุประเภทของยาเสพติดหรือสารเกี่ยวข้องที่ควรรู้จักไว้ คือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 2) และ พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 3) และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 2) พระราชบัญญัติทั้งสองนี้ยังมีบทกำหนดโทษตามความผิดแต่ละรูปแบบไว้ด้วย

1. กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษที่ระบุตามกฎหมายนี้มีมากมายหลายชนิดแต่ได้จัดแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 เฮโรอีน อะซีทอร์ฟิน อีทอร์ฟิน ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง)

ประเภท 2 ฝิ่นยา มอร์ฟิน เฮอร์มอร์ฟิน โคเคอิน โคคาอิน ไดฟีนิออคซิเลท ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป)

ประเภท 3 ยาแก้ไอที่มีฝิ่นหรือโคเคอินเป็นส่วนผสม ยาแก้ท้องเสียที่มีไดฟีนิออคซิเลทเป็นส่วนผสม ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับยาที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย)

ประเภท 4 อะเซติคแอนไฮโดรด์ อะเซติลคลอไรด์ (เป็นสารเคมีที่ใช้ในผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2)

ประเภท 5 กัญชา กระต่อม (เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4)

2. กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

เนื่องจากสถานการณ์ของการเสพติดเพิ่มความยุ่งยากขึ้น เพราะพบว่านอกเหนือจากการใช้ยาประเภทยาเสพติดให้โทษในทางที่ผิดแล้ว ยังมีการใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อ จิตประสาทเพิ่มขึ้น จึงทำให้ต้องออกกฎหมายควบคุมสิ่งเหล่านี้ เช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ระบุตามกฎหมายนี้มีมากมายหลายชนิด เช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษแต่ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ดีเอ็มที เมสคาลิน แอลเอสดี เตตราไฮโดรแคนนาบินอล ฯลฯ (มักเป็นชนิดที่ทำให้เกิดประสาทแปรปรวน)

ประเภท 2 แอมเฟตามีน เมธิลเฟนิเตท เซโคบาร์บิทัล เมธาควาโลน เฟโซคลิตีน ฯลฯ (มักเป็นชนิดกระตุ้นและกดประสาท)

ประเภท 3 อะโม่บาร์บิทัล เซโคบาร์บิทัล กลูเทรีไมด์ เมโปรบาเมต ฯลฯ (มักเป็นชนิดกดประสาท)

ประเภท 4 บาร์บิทัล ฟีนobarbิทัล ไดอะซีแพม คลอไดอะซีปักไฮด์ ฯลฯ (มักเป็นชนิดกดประสาท)

3. ยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่จำหน่ายได้ ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 และ 4 ซึ่งจำหน่ายได้ในร้านขายยาที่มีใบอนุญาตเพื่อการจำหน่ายยาเสพติดประเภทดังกล่าว

นโยบายและการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด

รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ระดับนโยบาย 2 คณะ เพื่อทำหน้าที่

1. กำหนดนโยบายกำกับและเร่งรัดการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายา

ยาเสพติดของกรุงเทพฯ

2. จัดหาแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ยังมีคำสั่งพระราชบัญญัติอื่นๆ ที่ออกมาเพื่อป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมีสาระสำคัญเพื่อควบคุมการขยายตัวของปัญหาและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้โดยเร็ว และเพื่ออำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานครขึ้น (กรมพลศึกษา. 2542 : 21 – 22)

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดดำเนินการ ทั้งในด้านการป้องกัน การบำบัดรักษา การฟื้นฟู และการปราบปราม ดังต่อไปนี้

1. ด้านการป้องกัน

1.1 ให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ต่อเยาวชน เพื่อป้องกันการติดสารเสพติดและให้ทราบถึงโทษและพิษภัยของสารเสพติด โดยดำเนินงานดังนี้

- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด
- การเผยแพร่ความรู้โดยสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสาร โปสเตอร์ สติกเกอร์
- การเผยแพร่ความรู้โดยสื่อทัศนูปกรณ์ เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์

สไลด์ เทปเสียง ละครหุ่น นิทรรศการ การรณรงค์

- การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยสื่อมวลชน

- จัดเล่นเกมสืบทอดปัญหาชิงรางวัล วาดภาพระบายสี
- แจกสื่อและโปสเตอร์เพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

1.2 ให้การฝึกอบรม

- ให้การฝึกอบรมครู อาจารย์ ในเชิงปฏิบัติการ เพื่อตรวจหา

สารเสพติด

- ให้การฝึกอบรมอาจารย์ เพื่อให้รู้จักสังเกตอาการของผู้ใช้ยาเสพติด
- อบรมเยาวชนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการป้องกันสารเสพติดใน

วัยรุ่น

- อบรมอาสาสมัครเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา เช่น อบรม
- แกนนำเยาวชน ผู้นำเยาวชน อบรมสถานประกอบการ

1.3 ประชุมสัมมนาสารวัตรนักเรียนและนักศึกษาทั่วประเทศ เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.4 จัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

- รณรงค์ยาเสพติด เนื่องในงานวันเด็กแห่งชาติ
- รณรงค์เนื่องในวันยาเสพติด (26 มิถุนายนของทุกปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี

2541)

- รณรงค์เพื่อลดปัญหาจากสุรา ยาบ้า
- โครงการคลีนลูกใหม่ห่วงใยชีวิต "รายการสดใสวัยแข็งแรง"
- จัดวันรักษาสภาพเพื่อป้องกันสารเสพติด
- การจัดค่ายพักแรมเพื่อให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด โดยให้

เยาวชนในสถานศึกษาเข้าค่าย

- กิจกรรมแนะแนวในด้านการเรียน โดยใช้ "ทักษะชีวิต" เพื่อใช้
- คุ้มครองป้องกัน ให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ คือ รู้วิธีคิด วิธีแก้ปัญหา
- โครงการกีฬาต้านยาเสพติด "ฤดูร้อนนี้เพื่อลูกรัก"

1.5 จัดการประชุมร่วมกันระหว่างตำรวจและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีตำรวจประสานงานประจำโรงเรียน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

1.6 จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามขึ้นทุกจังหวัด ตามคำสั่งที่ 141/2541 ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

1.7 ตั้งหน่วยเคลื่อนที่ศูนย์ศึกษาชีวิต โดยการร่วมมือ ให้การสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียซึ่งเป็นการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในแนวหน้าแก่กลุ่มเป้าหมายเด็กวัยประถมศึกษา

1.8 ตั้งคลินิกยาเสพติด เพื่อป้องกันยาเสพติดในชุมชน

1.9 หน่วยป้องกันยาเสพติด 21 แห่งในกรุงเทพมหานคร

1.10 โรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สถานศึกษาปลอดสิ่งเสพติด ปลอดการพนัน ปลอดสื่อลามกอนาจาร และปลอดการทะเลาะวิวาท

2. ด้านการบำบัดรักษา

2.1 สร้างเสริมคุณภาพชีวิตเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก

2.2 ให้คำปรึกษานักเรียนและนักศึกษา ที่ใช้สารเสพติดและยาในทางที่ผิด

2.3 การถอนพิษยาเพื่อรักษาผู้ติดยาเสพติดทุกประเภท การถอนพิษยาจะดำเนินการหลายลักษณะด้วยกัน คือ

- การถอนพิษยาระยะสั้น
- การถอนพิษยาด้วยเมทาโดน
- การป้องกันการเสพยาด้วยยาบาลเทร็กซ์
- การรักษาด้วยเมทาโดนระยะยาว

2.4 การรักษาแยกตามความรุนแรง และตรวจหาสารเสพติดเป็นระยะ ๆ

2.5 จัดหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบำบัด เช่น ศูนย์บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเฉลิมพระเกียรติ ฯลฯ

3. ด้านการฟื้นฟู

3.1 สร้างเสริมคุณภาพชีวิตเยาวชนในสถานศึกษา

3.2 ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีการรักษาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาหลังจากการถอนพิษยา โดยการนำเยาวชนมาเข้าค่ายพักแรม เพื่อเป็นการฟื้นฟูจิตใจ เพื่อไม่ให้ผู้ป่วยกลับไปเสพยาอีก

3.4 ฟื้นฟูสภาพจิตใจโดยจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ไปช่วยเหลือ เพื่อให้พ้นระยะ Withdrawal Syndrome

3.5 จัดกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาในโรงเรียน

3.6 ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้และสามารถเรียนจบได้ตามศักยภาพของตน

3.7 วิธีการอื่น ๆ นั้น มีการนำผู้ติดยาเสพติดไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งในรูปแบบผู้ป่วยใน โดยรับผู้ป่วยที่ผ่านการถอนพิษยาแล้ว และมีความตั้งใจที่จะเลิกเสพโดยเด็ดขาด

3.8 จัดให้มีงานทำเพื่อให้มีรายได้และไม่กลับไปเสพยาอีก

4. ด้านการปราบปราม

ด้านการปราบปรามภาครัฐและเอกชนได้ดำเนินการดังนี้

มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบการจับกุมยาเสพติดให้โทษ แยกตามหน่วยงานได้หลายหน่วยงาน โดยหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องมีการประสานงานดำเนินงานให้สอดคล้องกัน เช่นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

สถิติผลการจับกุมยาเสพติดให้โทษ แยกตามประเภทของยาเสพติด คือ เฮโรอีน มอร์ฟิน ฝิ่น น้ำยาเคมี กัญชาแห้ง กัญชาสด พืชกระท่อม แอมเฟตามีน สารระเหย เอ็กซ์ตาซี โคเคน

ประเมินจากผลการจับกุมจากหน่วยงานต่าง ๆ สถิติการจับกุมแอมเฟตามีน (ยาบ้า) นั้นมากที่สุด เมื่อเทียบกับยาเสพติดประเภทอื่น ๆ โดยทำสถิติผลการจับกุมของทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่จับกุมปราบปรามมารวมกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 สถิติผลการจับกุมยาเสพติดปี พ.ศ. 2541 จำแนกตามประเภทและหน่วยงานดังนี้

หน่วยงาน	เฮโรอีน	มอร์ฟีน	ฝิ่น	ยาบ้า	กัญชาแห้ง	กัญชาสด	พืชกระท่อม	แอมเฟตามีน	สารระเหย	อื่น ๆ	เอ็กซ์ตาซี	โคเคน
สน.ตำรวจแห่งชาติ	14658	21	3629	3	27437	885	2042	140712	24427	325	147	7
บช.ปส.	107	-	4	-	35	-	1	600	-	91	20	1
บก.ปส.1	89	-	4	-	33	-	-	461	-	88	14	1
บก.ปส.2	18	-	-	-	-	1	139	-	-	3	6	-
บช.ก.	70	-	1	-	143	-	-	255	47	-	1	-
บช.น.	2826	-	5	-	8678	43	219	18733	3691	6	81	7
ต.ช.ด.	217	-	63	-	186	47	2	963	3	54	-	-
รวม	15445	21	3706	3	36512	976	2403	161724	28169	567	269	16

ข้อมูลจาก บก.ปส.

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทั้งรัฐบาลและเอกชน ได้ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ทั้งด้านการป้องกัน การบำบัดรักษา การฟื้นฟูและการปราบปราม เพื่อต้องการให้ปัญหาการขยายตัวของยาเสพติดลดลงหรือหมดไป ทั้งในระดับจังหวัด และในเขตกรุงเทพมหานคร

สภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ทำการรวบรวมข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับสภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าไว้ พอสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 ก : 43 – 46)

1. การแพร่ระบาดของยาเสพติด

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ทำการศึกษาและประมาณการจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2536 โดยประมาณจำนวนผู้ใช้ยาเสพติด 5 ประเภท คือ สารระเหย กัญชา ยาบ้า เฮโรอีนและฝิ่น และได้จำแนกประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการใช้ยาเสพติดไว้ 16 กลุ่ม มีผู้ใช้ยาเสพติดในประเทศไทยทุกกลุ่ม รวมกันทั้งสิ้น 1,267,590 คนหรือร้อยละ 2.17 ของประชากรของประเทศไทย ในจำนวนผู้ใช้ยาเสพติด 1,267,590 คนนี้ TDRI ได้ประมาณการว่า มีนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาต่าง ๆ ใช้ยาเสพติดทั้งสิ้น 71,666 คน โดยนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดพบมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 53,373 คน ภาคกลาง 7,360 คน และภาคเหนือ 4,968 คน ตามลำดับ ส่วนยาเสพติดที่นักเรียน นักศึกษาใช้มากที่สุด คือ

กัญชา 36,704 คน สารระเหย 22,740 คน และยาบ้า 9,090 คน ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่ใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ จำแนกตามภูมิภาค (31 ธันวาคม พ.ศ. 2536)

ภาค	เฮโรอีน	ฝิ่น	ยาบ้า	กัญชา	สารระเหย	รวม
เหนือ	1,719	47	-	1,378	1,824	4,968
ตะวันออกเฉียงเหนือ	57	-	7,114	31,243	14,959	53,373
กลาง	432	-	1,976	2,086	2,990	7,360
ใต้	15	-	-	937	1,429	2,381
กทม.	986	-	-	1,060	1,538	3,584
รวม	3,209	7	9,090	36,704	22,740	71,666

ที่มา : การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2538

เนื่องจากการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษาได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา กองวิเคราะห้วัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ทำการสำรวจสถานการณ์ยาบ้าในสถานศึกษา (ตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539) โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกระทรวงศึกษาธิการสำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษา ด้วยวิธีการเก็บตัวอย่างปัสสาวะนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 118,375 คน และพบว่ามีนักเรียนใช้ยาบ้าจำนวน 1,375 คน คิดเป็นร้อยละ 1.16

เมื่อพิจารณาการแพร่ระบาดของยาบ้าในนักเรียนนักศึกษาพบว่า นักเรียนในภาคกลางใช้ยาบ้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.08 รองลงมาเป็นภาคเหนือ 1.94 สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีการใช้ร้อยละ 0.12 และ 0.30 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เสพยาบ้า จำแนกตามรายภาค (ตุลาคม 2538 -กุมภาพันธ์ 2539)

ภาค	ตรวจทั้งหมด	ตรวจพบ	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1,270	9	0.71
กลาง	40,905	852	2.08
เหนือ	19,772	383	1.94
ตะวันออกเฉียงเหนือ	22,092	28	0.13
ใต้	34,336	103	0.30
รวม	118,375	1,375	1.16

ที่มา : การสำรวจสถานการณ์ยาบ้าในสถานศึกษา (ตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ 2539

การใช้ยาบ้าในสถานศึกษา จะพบว่ามีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยพบมากที่สุด ในระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 2.40 หรือเมื่อคำนวณจาก นักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ จำนวน 362,744 คน จะมีนักเรียนอาชีวศึกษาที่ใช้ยาบ้า จำนวน 8,706 คน ส่วนระดับมัธยมศึกษา มีอัตราการใช้ยาบ้า ร้อยละ 1.07 หรือ เมื่อคำนวณจาก นักเรียนมัธยมศึกษาภาครัฐทั่วประเทศ 2,420,365 คน จะเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ ยาบ้าถึง 25,989 คน รายละเอียดปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เสพยาบ้า จำแนกตามระดับการศึกษา

(ตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539)

ระดับ	ตรวจทั้งหมด	ตรวจพบ	คิดเป็นร้อยละ
ประถมศึกษา	1,724	1	0.06
มัธยมศึกษา	79,671	851	1.07
อาชีวศึกษา	17,082	410	2.40
อุดมศึกษา	1,046	2	0.19
รวม	118,375	1,375	1.16

ที่มา : การสำรวจสถานการณ์ยาบ้าในสถานศึกษา (ตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ 2539

จากการเก็บรวบรวมสถิตินักเรียนนักศึกษาที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนถึง พ.ศ. 2540 พบว่า ในช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่เข้ารับการบำบัดรักษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2540

ปี พ.ศ.	จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เข้ารับการบำบัดรักษา (คน)
2533	447
2534	747
2535	1,401
2536	3,090
2537	4,261
2538	4,738
2539	4,137
2540	6,542
ม.ค. - ก.ค. 2541	2,846

ที่มา : สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., 2542

นักเรียนนักศึกษาที่เข้ารับการบำบัดรักษาส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนในระดับ อาชีวศึกษา และจากการศึกษาถึงเหตุผลการติดยาเสพติดของนักเรียนที่เข้ารับการบำบัดรักษา ตลอดช่วงเวลา 7 ปี นับแต่ปี 2533-2540 มีแบบแผนของการติดยาเสพติดที่ คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ อยากรทดลองใช้เอง เพื่อนชวน มีเรื่อง ไม่สบายใจ และเพื่อความสนุกสนาน ตามลำดับ

2. การใช้ยาเสพติดของกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษา ในปัจจุบัน สามารถแบ่งลักษณะของผู้ใช้ยาเสพติดออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) ประเภทผู้ใช้หรือทดลองใช้ยาเสพติด 2) ประเภทผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพบว่าในสถานศึกษาต่าง ๆ จะมี นักเรียนประเภทผู้ใช้หรือผู้ทดลองใช้ยาเสพติดในจำนวนมากกว่า การแก้ปัญหาควรมีความ ตระหนักและเข้าใจสภาพปัญหาถ่องแท้ ซึ่งจะเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดมาตรการ การแก้ปัญหาค่าการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และจากการศึกษา ข้อมูลการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถประมวล สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 จำนวนนักเรียนที่เข้ารับการบำบัดรักษา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2537 -2541) มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2 ปีมานี้ พบว่านักเรียนที่เข้า รับการรักษาคือผู้ป่วยรายใหม่ที่ไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษามาก่อนเลยถึงร้อยละ 80 ของ นักเรียนที่เข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีนักเรียนที่เป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปี

2.2 ประเภทของยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน โดยเมื่อ 5 ปีที่แล้ว เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากที่สุด ซึ่งพบ ว่าประมาณร้อยละ 80 ของนักเรียนที่เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นผู้ติดเฮโรอีน ส่วน สารระเหย มีสัดส่วนรองลงมาคือมีผู้ติดประมาณ ร้อยละ 10 แต่แนวโน้มหลังจากนั้น เฮโรอีนได้ลดสัดส่วนการแพร่ระบาดลงและกลับมีการแพร่ระบาดของยาบ้าเพิ่มสูงขึ้นอย่าง น่าวิตก คิดเป็นร้อยละ 70 ของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทั้งหมด ซึ่งกำลังเป็นแนวโน้มที่ สำคัญของการแพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนในอนาคต ยิ่งกลุ่มนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงวิธีการ เสพยาบ้าแบบดั้งเดิมจากการกินไปสู่การสูบควัน ยิ่งจะทำให้นักเรียนกลายเป็นผู้เสพติด มากขึ้น เพราะตัวยาสสามารถออกฤทธิ์ได้เร็วและแรงที่สุด

2.3 ระดับชั้นของนักเรียนที่เสพยาบ้า ในช่วง 5 ปี ปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอาชีวศึกษา จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดในกลุ่มนักเรียน

3. ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา

จากการติดตามสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สามารถประเมินแนวโน้มสถานการณ์ของปัญหายาเสพติดของนักเรียนในระดับนี้ ได้ดังนี้

3.1 แนวโน้มของยาเสพติดที่มีการใช้ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สำคัญมี 11 ชนิด ได้แก่ บุหรี่ สุรา กัญชา สารระเหย ยากระตุ้น (ยาบ้า) เหล้าแห้ง ยากล่อมประสาท ไบโครทอม ผีน มอร์ฟีน และเฮโรอีน และหากไม่นับรวม บุหรี่ สุรา ซึ่งถือเป็นสิ่งเสพติดที่ถูกกฎหมายและมีการแพร่ระบาดมากที่สุด จะพบว่า การแพร่ระบาดของยากระตุ้นหรือยาบ้า กัญชา สารระเหยเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดเรียงตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับชนิดอื่น ๆ ข้างต้น และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกตัวยา

3.2 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ใช้หรือเคยใช้ยาเสพติด จะพบว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่าจะมีพฤติการณ์ในด้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้น กลุ่มนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 19 ปีขึ้นไป จึงเป็นเป้าหมายของการแพร่ระบาดมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 16-18 ปี และหากพิจารณาเป็นรายชนิดยาเสพติด ยาบ้า เป็นยาเสพติดที่กลุ่มนักเรียนอายุ 19 ปีขึ้นไป เคยใช้และใช้อยู่ในประมาณร้อยละ 6.12 ของนักเรียนทั้งหมดในช่วงอายุนี้นี้ ขณะที่กัญชาและสารระเหยมีผู้ใช้้อยู่ช่วงร้อยละ 4.16 และ 2.69 ตามลำดับ

3.3 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นของนักเรียนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการใช้ยาเสพติดมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทุกระดับชั้นในมัธยมศึกษาด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้กัญชา สารระเหย เหล้าแห้ง ยากล่อมประสาท ผีน เฮโรอีน ยกเว้นยาเสพติดเพียง 2 ชนิด คือ ยาบ้าและไบโครทอม ที่นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้มากที่สุด

3.5 ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนค่อนข้างมีความสัมพันธ์กับสภาพปัญหายาเสพติดภายนอก ดังจะเห็นได้จาก เมื่อสังคมภายนอกมีปัญหายาเสพติดประเภทใด สังคมในโรงเรียนก็จะมีปัญหายาเสพติดนั้น ๆ ตามไปด้วย ในพื้นที่การสำรวจข้อมูลในกรณีดังกล่าว จึงพบว่า โรงเรียนที่มีปัญหาสารระเหย ยาบ้า และกัญชามีสัดส่วนของ

ปัญหามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกาฬเสพติดชนิดอื่นโดยมีประมาณร้อยละ 47,41 และ 28 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่มีปัญหายาเสพติด

4. การขยายตัวของปัญหายาบ้าในสถานศึกษา

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ปัญหายาบ้าได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการแพร่ระบาดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้น จนต้องมีการสำรวจข้อมูลโดยกระทรวงสาธารณสุขได้ทำการสุ่มตรวจปัสสาวะของนักเรียนทั่วประเทศ ในช่วงปลายปี 2538 จนถึงต้นปี 2539 เพื่อหาสภาพที่แท้จริงของปัญหายาบ้าในสถานศึกษา ซึ่งปรากฏผลดังนี้

4.1 ปัญหายาบ้าในกลุ่มนักเรียนได้ขยายตัวมากขึ้น จากการตรวจสอบข้อมูลข้างต้นใน 69 จังหวัด พบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าถึง 55 จังหวัด

4.2 ระดับการศึกษาที่มีปัญหายาบ้ามากที่สุด ได้แก่ ระดับอาชีวศึกษาซึ่งมีนักเรียนที่เสพยาบ้า ประมาณร้อยละ 2.4 ของระดับชั้นนี้ รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ประมาณร้อยละ 1.07 ระดับอุดมศึกษา ประมาณร้อยละ 0.19 และระดับประถมศึกษา ประมาณร้อยละ 0.06 ทั้งนี้ รวมนักเรียนที่เสพยาบ้า จากการศึกษานี้ในครั้งนี้ ประมาณร้อยละ 1 ของนักเรียนทั้งหมด

5. ประเภทของยาเสพติดที่นิยมใช้ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา

5.1 เฮโรอีน ในช่วงปีที่ผ่านมา นักเรียนนักศึกษาที่ติดเฮโรอีน เข้ารับการบำบัดรักษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การใช้เฮโรอีนในกลุ่มนักเรียนนิยมใช้วิธีการฉีดและการสูบ โดยจะผสมกับบุหรี่ยาแล้วสูบเหมือนบุหรี่ยา แหล่งที่นักเรียนลักลอบเสพ คือ ห้องน้ำในโรงเรียน บ้านเพื่อน ห้องนอน สาธารณะ ที่ลับตาคน

5.2 กัญชา นักเรียนนักศึกษาเกือบทั้งหมดที่ใช้กัญชา ใช้วิธีสูบ โดยการผสมกับบุหรี่ยาสูบ จากข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพบว่า การเสพกัญชาเพียงชนิดเดียวมีแนวโน้มลดลง ผู้เสพจะใช้ยาเสพติดสองชนิดเพิ่มขึ้น โดยจะเสพผสมกันสองชนิด ส่วนใหญ่จะใช้เฮโรอีนเบอร์ 4 รองลงมาคือ สารระเหยและยาบ้า แหล่งลักลอบเสพในโรงเรียน คือ ห้องน้ำและบริเวณที่ลับตาคนในโรงเรียน

5.3 ยาบ้า ยาบ้าที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา แต่เดิมที่ใช้กันเพื่อต้องการอ่านหนังสือตอนกลางคืน เพื่อเตรียมตัวสอบ จึงนิยมใช้วิธีการกิน แต่ปัจจุบันการใช้ยาบ้าเป็นการใช้เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ความบันเทิง วิธีใช้ยาบ้าจึงมีทั้งการกินและการเผา แล้วสูดควันเข้าปอด ซึ่งวิธีการนี้เป็นที่นิยมในกลุ่มนักเรียนเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันการเสพติดด้วยวิธีนี้ทำให้ออกฤทธิ์อย่างรวดเร็วมาก ส่วนวิธีเสพติดด้วยการกินไม่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา

5.4 สารระเหย วิธีการเสพสารระเหย ใช้วิธีสุดตมเป็นหลัก สารระเหยที่นิยมใช้ในการสุดตมมากที่สุด คือ กาว 3 K มีบางส่วนนิยมแลคเกอร์ และทินเนอร์ วิธีการสุดตมสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น

- 1) ใช้สำลีหรือเศษผ้าชุบสารระเหยกำไว้ในมือ และสุดตมเข้าไปแรง ๆ
- 2) ใช้สำลีชุบสารระเหยแล้วใส่ในหลอดยาตม
- 3) สุดตมจากขวดแลคเกอร์ หรือขวดทินเนอร์ หรือกระป๋องกาวขนาดเล็ก
- 4) เทสารระเหยใส่ถุงพลาสติก แล้วใช้หลอดกาแฟเสียบให้ลอยพ้นสารระเหย ปิดปากถุงแล้วสุดตมทางหลอดกาแฟ

6. สรุปสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาในภาพรวม กล่าวได้ว่า กระจายไปทุกพื้นที่ของประเทศ จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและการศึกษาสถานการณ์ยาบ้าในสถานศึกษา ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตลอดจนข้อมูลผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษา ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้เห็นภาพสถานการณ์ในภาพรวมและแนวโน้มของปัญหาซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

6.1 การแพร่ระบาดของยาบ้าในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยมีการนำมาใช้เพื่อความสนุกสนาน สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ในยุคที่มีแหล่งบันเทิงและอบายมุขรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับความต้องการของคนในสังคม ประกอบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าที่มีกลุ่มอิทธิพลอยู่เบื้องหลังการค้าและผู้ขายผู้ผลิตยังได้กำไรงดงามจากการผลิตและการขายยาบ้า

6.2 สถานการณ์การแพร่ระบาดของสารระเหยไม่ได้ลดลง แต่ยังคงมีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมชนแออัดในเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ยังไม่มีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของสารระเหยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สารระเหยจึงเป็นยาเสพติดที่หาได้ง่ายและราคาถูก

6.3 การแพร่ระบาดของเฮโรอีนในสถานศึกษา จะยังคงมีต่อไปในพื้นที่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร แม้ว่าจะมีราคาแพงขึ้นและหาได้ยากขึ้น แต่ผู้เสพยาก็ยังยอมซื้อในราคาที่แพงขึ้น และหากมีนักเรียนนักศึกษาที่ติดเฮโรอีน อยู่ในสถานศึกษาจะเกิดภาพของการหาเหยื่อรายใหม่ เพื่อให้ได้เงินและเฮโรอีนมาเสพ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่สำคัญสำหรับนักเรียนที่ติดเฮโรอีนที่จะต้องหาลูกค้าเพื่อขยายเครือข่ายของตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับฤทธิ์ของเฮโรอีนที่ติดง่ายจะทำให้ปัญหาการติดเฮโรอีนในสถานศึกษาไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะแก้ไข

นโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไข

ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ (ไพบูลย์ สมจิตต์. 2541 : 27 – 28)

1. นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา (พ.ศ. 2540-2544)

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) กรมสามัญศึกษา เน้นความสำคัญด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติด และร่วมมือกับองค์กรชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ให้สถานศึกษาทุกแห่ง จัดทำแผนงาน/โครงการ/งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540-2544) และนโยบายของกรมสามัญศึกษา

1.2 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นเขตปลอดยาเสพติดทุกชนิด

1.3 ส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้แก่ครู บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อการร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล

1.4 พัฒนาบุคลิกภาพและฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นให้แก่นักเรียน เพื่อสามารถป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติดได้

1.5 เร่งรัดและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาบ้า ยาหล่อมประสาทในสถานศึกษาเป็นพิเศษ

1.6 สนับสนุนให้องค์กรของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา ยาเสพติดกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง

1.7 ส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนให้มากขึ้น และกว้างขวางเป็นลักษณะเครือข่าย ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

1.8 สนับสนุนในการจัดตั้งศูนย์ตรวจหายาเสพติดในปัสสาวะและ ศูนย์ประสานงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาทั่วประเทศ

1.9 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมกลุ่มสนใจและ กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถให้แก่นักเรียนนักศึกษา

1.10 พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความร่มรื่น ปลอดภัย เหมาะแก่การเรียนรู้และพัฒนาการ

1.11 พัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ระหว่างกันสถานศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ได้ผลอย่างจริงจัง

1.12 ส่งเสริมและสนับสนุนด้านความช่วยเหลือในการแก้ปัญหายาเสพติด จากต่างประเทศและความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด

1.13 สนับสนุนการวิจัยนำร่องเพื่อหาวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่แก้ไข ปัญหายาเสพติดได้ผลพร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

1.14 เร่งรัดและติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาของคณะกรรมการระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดให้มีการดำเนินงานอย่าง จริงจังและต่อเนื่อง

2. แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษา กรมสามัญศึกษา

2.1 ให้สถานศึกษาทุกแห่งรายงานจำนวนนักเรียนที่ติดยาเสพติด ให้กรมสามัญศึกษาทราบเป็นประจำทุกเดือน

2.2 ให้สถานศึกษาทุกแห่งรายงานวิธีการแก้ปัญหานักเรียนที่ติด ยาเสพติดอยู่แล้วภายในสถานศึกษาให้กรมสามัญศึกษาทราบ

2.3 ให้สถานศึกษาดำเนินการให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของ

ยาเสพติดว่ามีผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สิน ครอบครัว และสังคมส่วนรวม โดยให้สอดแทรก ในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกรายวิชา การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ความรู้จาก วีดิทัศน์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง เชิญวิทยากรให้ความรู้

2.4 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ควบคุมดูแลการป้องกันและแก้ไข

ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยให้ถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล กระทรวง ศึกษาธิการ และกรมสามัญศึกษา ต้องดำเนินการให้เกิดผลโดยเร็วที่สุด หากพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวไม่สนองนโยบายของทางราชการซึ่งจะได้พิจารณาดำเนินการ ตามความเหมาะสมต่อไป

2.5 ให้ครู - อาจารย์ทุกคน ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการเอาใจใส่

ดูแลแนะนำนักเรียน เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนติดยาเสพติด โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา กำชับให้ครู อาจารย์ได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

2.6 เมื่อสถานศึกษาพบว่านักเรียนติดยาเสพติด ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1) ดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนติดยาเสพติดโดยใช้หลักจิตวิทยา ไม่ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงหรือไล่ออกจากสถานศึกษา หากนักเรียนขอย้ายสถานศึกษา เนื่องจากถูกข่มขู่จากผู้จำหน่ายยาเสพติดก็ให้ความสะดวกในการย้ายสถานศึกษาด้วย

2) ให้ครู อาจารย์ สอบถามปัญหาสาเหตุ และรายละเอียดเกี่ยวกับการ ติดยาเสพติดเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ได้ผล

3) ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่ ติดยาเสพติดโดยให้ความรัก ความเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ดูแลพฤติกรรม ให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนละเลิกการติดยาเสพติดได้ในที่สุด

4) สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียนที่ติดยาเสพติด อนุญาตให้หยุดพักการเรียนเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษาได้ หรือส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัด รักษาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) ติดตามนักเรียนที่เคยติดยาเสพติดและลด ละ เลิกยาเสพติดได้ แล้วเป็นระยะ ๆ เพื่อไม่ให้กลับมาติดยาเสพติดอีก

2.7 ถ้าปรากฏว่าครู อาจารย์คนใดเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือใช้

อบายหลอกลวงขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ฝักคองธรรม หรือใช้

วิธีข่มขืนใจด้วยประการสิ่งใดต่อนักเรียนหรือผู้เสพยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้ยุยงส่งเสริมให้นักเรียนหรือผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ กรมสามัญศึกษา จะดำเนินการลงโทษสถานหนักและตามกฎหมาย

2.8 ให้สถานศึกษาทุกแห่งรายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ทราบทุกเดือน ดังนี้

- 1) สถิตินักเรียนผู้ติดยาเสพติดภายในสถานศึกษาแต่ละเดือน
- 2) รายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานป้องกันและ

แก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษา

2.9 ให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ทุกจังหวัด ถือเป็นนโยบายเร่งรัดที่ต้องกำชับดูแล และควบคุมให้สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมาตรการดังกล่าวอย่างจริงจังและให้ได้ผลเร็วที่สุด

2.10 ให้สถานศึกษาแจ้งกระแสการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษาให้กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน หรือหน่วยงานตำรวจในจังหวัดท้องที่ที่สะดวกและใกล้เคียงเพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษ

2.11 ให้สถานศึกษาทุกแห่งแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

2.12 ประชุมครู อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดให้ได้ผลอย่างต่อเนื่อง

2.13 สร้างเครือข่ายในการร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างจริงจัง

2.14 สร้างบรรยากาศทั้งด้านวิชาการด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่หันไปหาสิ่งเสพติด

จะเห็นได้ว่านโยบายและแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นเขตปลอดยาเสพติด นักเรียนไม่เสพยาเสพติด นักเรียนมีความรู้และมีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องยาเสพติด รวมถึงการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการเสพหรือจำหน่าย

การวัดด้านจิตพิสัย

บลูม และคณะ (Bloom, et.al. 1956 : 6) ได้จำแนกประเภทจุดมุ่งหมายทางการศึกษา(Taxonomy of Education Objective) ไว้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

ซึ่งแต่ละด้านมีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ ด้านพุทธิพิสัย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ ด้านจิตพิสัย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า เจตคติ ความสนใจ และด้านทักษะพิสัย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางกลไกด้านการปฏิบัติ และพฤติกรรม เหล่านี้ต้องได้รับการพิจารณาร่วมกัน สำหรับพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

แครธโฮล์ และคณะ (Krathwohl, et.al. 1964 : 19) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย ซึ่งได้แก่ ความสนใจ เจตคติ และนิสัยของแต่ละคน จะพัฒนาไปอย่างช้าๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งมีลำดับขั้นในการพัฒนา 5 ขั้น คือ

1. ขั้นการรับรู้หรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending)
2. ขั้นการตอบสนอง (Responding)
3. ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing)
4. ขั้นการจัดระบบคุณค่า (Organization)
5. ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization)

คาริน และซันด์(Carin and Sund. 1971 : 73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความสนใจ เจตคติ คุณค่า และการเห็นคุณค่า

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ของ กู๊ด (Good. 1973 : 194) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัยเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรืออารมณ์

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 134) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ ทำที่ ความชอบหรือไม่ชอบ ค่านิยมและความซาบซึ้ง

ประกาศเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ทำที่ ความชอบหรือไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับ การเปลี่ยนหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่

วัลลภ กันทรพัญ์ (2528 : 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับอารมณ์ หรือความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจนเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างตามลักษณะหรือบุคลิกภาพของบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 121) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจเป็นความคิด ความเชื่อ การกระทำ วัตถุ สิ่งของ สถาบัน เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลโดยมีท่าทีของความชอบ ไม่ชอบ ความสนใจ เจตคติ การเห็นคุณค่า การรับและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ และการเสริมสร้างลักษณะนิสัย

ลักษณะสำคัญของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย มีลักษณะสำคัญซึ่งสรุปได้ดังนี้ (วัลลภ กันทรพัญ์. 2528. 43 - 44)

1. เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึก (Feeling Emotion) ซึ่งมีอยู่ในทุกๆ คน เมื่อกล่าวว่าเป็นเรื่องของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า การแสดงออกให้ปรากฏหรือสังเกตได้ของพฤติกรรมนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์แวดล้อม และถ้าผู้แสดงพฤติกรรมรู้ตัวว่าถูกสังเกตหรือมีเจตนาในการแสดงออกแฝงอยู่แล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกก็อาจอยู่ในรูปของการเสแสร้ง ทำให้การสังเกตผิดพลาดได้ง่ายที่สุด นั่นคือ พฤติกรรมด้านนี้ของบุคคล อาจแสดงออกให้เห็นได้ทั้งในรูปของการเสแสร้งขึ้นอยู่กับการสภาวะแวดล้อมในช่วงเวลาของการแสดงออก และเจตนาของผู้แสดงด้วย ดังนั้นในการพยายามประเมินหรือสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในด้านนี้ ผู้ประเมินหรือผู้สังเกตจะต้องสามารถจำแนกพฤติกรรมตามธรรมชาติ กับพฤติกรรมเสแสร้งออกจากกันให้ได้ และจะต้องพยายามวัดให้ได้ว่าเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติ หรือ พฤติกรรมที่แสดงออกจริงๆ เท่านั้น

2. เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัว (Typical) ของแต่ละบุคคลไม่อาจลอกเลียนหรือถ่ายทอดสู่กันได้ง่ายๆ เมื่อบุคคลพัฒนาไปตามรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจนถึง

ขั้นสูงสุดของการพัฒนาแล้ว จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในเวลาสั้นๆ เพราะได้กลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้นไปแล้ว ในขณะที่เดียวกันการจะตัดสินว่าพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งว่าถูกหรือผิดแบบเดียวกับการตัดสินว่า $2 + 3 = 5$ ถูกหรือผิด ในพฤติกรรมด้านความรู้ความคตินั้นจะทำได้ นอกจากจะตัดสินโดยใช้เกณฑ์ปกติหรือมาตรฐานของกลุ่มสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เพื่อหาข้อสรุปออกมาว่า พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ เป็นที่พึงปรารถนาในสังคมนั้นๆ หรือไม่เท่านั้น และเมื่อสังคมเปลี่ยนไป หรือต่างสังคมกัน เกณฑ์ปกติหรือมาตรฐานย่อมเปลี่ยนไป ผลการตัดสินว่าเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่ หรือควรหรือไม่ ก็อาจเปลี่ยนไปได้เช่นกัน

3. เป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางทางแสดงออก (Direction) ได้สองทางตรงกันข้ามและคู่กันเสมอ เช่น "รัก" คู่ และตรงกันข้ามกับ "เกลียด" เป็นต้น โดยปกติอาจเรียกกันง่ายๆ ว่า ทิศทางบวกหรือลบ โดยทั่วไปทิศทางบวกจะเป็นที่พึงปรารถนาบ่อยครั้งกว่าทิศทางลบ แต่ในบางครั้งสังคมก็ต้องการทิศทางลบเหมือนกัน เช่น เกลียดความไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น

4. เป็นพฤติกรรมที่อาจแตกต่างกันได้ในความเข้ม (Intensity) เช่น รัก ก็จะมีรักมาก รักน้อยต่างกัน แม้ว่าบุคคล 2 คน จะมีความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะใดขณะหนึ่งหรือลักษณะประจำตัวเช่นเดียวกัน ก็อาจแตกต่างกันได้ในด้านความเข้มนี้

5. เป็นพฤติกรรมที่บุคคลใดจะเกิดความรู้สึก หรืออารมณ์ขึ้นมาโดยมีที่หมายเสมอจะเกิดขึ้นมาลอยๆ ไม่ได้ เช่น บุคคลจะเกิดอารมณ์รักขึ้นมาลอยๆ ไม่ได้จะต้องมีที่หมาย เช่น รักเพื่อน ความรู้สึกหรืออารมณ์นั้นอาจจะเปลี่ยนได้ทั้งทิศทาง หรือความเข้ม ถ้าเปลี่ยนจากเพื่อนคนหนึ่งเป็นอีกคนหนึ่ง อาจเปลี่ยนจากรักมากเป็นรักน้อยก็ได้

ขั้นตอนการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

แครธโฮล์ และคณะ (Krathwohl, et.al. 1964 : 98-174) ได้แบ่งระดับขั้นพัฒนาของพฤติกรรมด้านจิตพิสัยออกเป็น 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้หรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) จัดเป็นพัฒนาการขั้นแรกที่สุดที่จะนำไปสู่สภาพจิตใจในขั้นต่อไป เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้รับทราบว่า มีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า บางอย่างปรากฏอยู่ บุคคลนั้นจะมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจที่พร้อมจะรับสิ่งเร้าหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น แต่ถ้าบุคคลมีประสบการณ์เดิมซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้ บุคคลนั้นอาจจะมีสภาพจิตใจในขั้นของการรับรู้หรือการให้ความสนใจ

สนใจอยู่พร้อมแล้ว โดยที่ไม่ต้องถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นก็ได้ ขั้นนี้มีส่วนประกอบย่อย ๆ 3 ส่วน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบที่เกิดต่อเนื่องกันมีดังนี้คือ

1.1 ตระหนักรู้ (Awareness) เป็นขั้นที่บุคคลได้ถูกคิด หรือการเกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง มีเหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้แสดงว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะเฉพาะบางอย่างของสิ่งนั้น ได้แก่ การตั้งข้อสังเกตรับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่มากกระทบ เช่น รับรู้ความแตกต่างของภาพ เสียง รูปร่าง เหตุการณ์ต่าง ๆ

1.2 ความยินดีหรือเต็มใจที่จะรับ (Willingness to Receive) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่มากกระตุ้นความรู้สึกเอาไว้ เช่น การให้ความสนใจอย่างดี ขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด การมีความตั้งใจ ผักไฟต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วนำมารวมกัน หรือยอมรับเพื่อปฏิบัติ

1.3 การเลือกรับหรือการเลือกให้ความสนใจ (Control or Selected Attention) เป็นขั้นที่บุคคลจะเลือกรับหรือเลือกให้ความสนใจ เฉพาะสิ่งที่เขาชอบ หรือนำความพอใจมาให้ และในขณะเดียวกันก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ให้ความสนใจสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เขาไม่ชอบ เช่น การสนใจอ่านเฉพาะเรื่อง หรือเลือกตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นพัฒนาการขั้นสูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่งในขั้นนี้บุคคลจะเกิด “ความสนใจ” อย่างแท้จริง ซึ่งถ้าความสนใจเกิดขึ้นก็หมายความว่า บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกผูกมัดกับวัตถุสิ่งของ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นพยายามทำปฏิกิริยาตอบสนองบางอย่าง หรือได้รับความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมหรือจากการทำกิจกรรมนั้น พฤติกรรมขั้นนี้มีส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน คือ

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding) เป็นขั้นที่อาจจะใช้คำว่า “เชื่อฟัง” แทนพฤติกรรมที่แสดงว่ามีการยินยอมในการตอบสนอง ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่ไม่เต็มใจ แต่ยอมตามที่ตอบสนองโดยที่การกระทำของพฤติกรรมตอบสนองนั้นไม่ได้ยอมรับอย่างเต็มที่ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การเชื่อฟังกฎเกณฑ์การเล่นต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness to Respond) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความรู้สึกผูกมัดที่จะทำปฏิกิริยาบางอย่าง ซึ่งไม่ใช่เพียงเพื่อจะหลีกเลี่ยงจากสิ่งไม่พึงพอใจหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ แต่จะเนื่องมาจากความเต็มใจของบุคคลนั้นจริงๆ เป็น

ความสนใจที่จะกระทำ ซึ่งเป็นผลจากการเลือกของบุคคลนั่นเอง เช่น การรับผิดชอบที่จะปรับปรุงสุขภาพของตนเอง และความรับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่น

2.3 ความพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response) เป็นขั้นที่สืบเนื่องมาจากการเต็มใจที่จะตอบสนอง หลังจากทำปฏิกิริยาบางอย่างไปแล้ว เกิดความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นสภาวะทางด้านอารมณ์ของบุคคล อาจะออกมาในรูปความพอใจ ความสนุกสนาน เช่น การเกิดรู้สึกยินดีในการอ่านหนังสือ เกิดความพอใจในการได้สนทนากับบุคคลอื่น เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็นคุณค่า หรือการสร้างคุณค่า (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลจะเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่เขาได้รับ และสิ่งที่เขาตอบสนองแล้วไม่ใช่เพียงแต่รับรู้หรือตอบสนองไปตามกฎเกณฑ์หรือข้อปฏิบัติที่รับมาเฉย ๆ เขาจะเริ่มยอมรับว่าสิ่งที่เขาได้รับมา สิ่งใดมีค่า มีความหมายต่อเขา การให้ค่านี้นี้เกิดจากประสบการณ์และการประเมินค่าของบุคคลนั่นเอง และขณะเดียวกันก็จะเป็นผลมาจากสังคมส่วนหนึ่งด้วย การเกิดค่านี้นี้มีพฤติกรรมย่อยดังนี้

3.1 การยอมรับคุณค่า (Acceptance of a Value) เป็นการให้เหตุผลเพื่อรับรองคุณค่าของสถานการณ์ และสิ่งเร้าที่มีคุณค่าหรือความเชื่อฟัง มีความรู้สึกยอมรับโดยสามารถอ้างอิงตามหลักฐานได้อย่างเพียงพอ คุณลักษณะเดิมของพฤติกรรมด้านนี้อยู่ที่มีความคงที่แน่นอนที่จะตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความเชื่อนี้จะมีลำดับความหมายมากน้อยแตกต่างกัน เช่น การมีความต้องการอยู่เสมอที่จะพัฒนาความสามารถในการพูดและการเขียนให้มีประสิทธิภาพ มีความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น เป็นต้น

3.2 ความนิยมชมชอบในคุณค่า (Preference for a Value) พฤติกรรมขั้นนี้นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการยอมรับค่านิยมแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นกำลังเต็มใจที่จะแสดงให้คนอื่นเห็นว่าเขามีค่านิยมนั้นๆ เช่น การเข้าช่วยเหลือสนับสนุน ร่วมมือในกิจกรรมที่เขาเห็นด้วย

3.3 การยึดถือในคุณค่า (Commitment) พฤติกรรมขั้นนี้จะมีระดับความเชื่อมั่นได้มากกว่าขั้นที่ 3.2 ขั้นนี้แสดงให้เห็นถึงระดับการยอมรับอย่างแน่นแฟ้นต่อความคิดบางอย่าง ได้แก่ การมีความรัก ความกตัญญูต่อหน้าที่ ต่อกลุ่ม หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดที่แสดงให้เห็นว่ามีพฤติกรรมในขั้นนี้ ย่อมหมายความว่า เขามีค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ในขั้นนี้บุคคลเกิดภาวะการจูงใจที่จะทำให้เกิดมีการกระทำบางอย่างที่สังเกตได้ เช่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อกลุ่ม การเลื่อมใสในหลักของเหตุและผล เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระบบคุณค่า (Organization) เมื่อบุคคลเกิดค่านิยมต่างๆ ซึ่งมีหลายชนิด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบของค่านิยมต่างๆ ให้เข้ากลุ่ม โดย

พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น การจัดกลุ่มคุณค่านี้ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

4.1 การสร้างแนวความคิดของคุณค่า (Conceptualization of a Value) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นส่วนที่เกิดเพิ่มเติมของขั้นที่ 3 (การให้ค่านิยม) บุคคลจะสามารถมองเห็นว่าสิ่งที่เขาให้ค่าใหม่นี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่เขาถืออยู่เดิมหรือที่กำลังจะมีต่อไปอย่างไรบ้าง การเกิดแนวความคิดนี้อาจจะออกมาในลักษณะเป็นนามธรรม (Abstract) หรือออกมาในรูปสัญลักษณ์ก็ได้ เช่น พยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสิ่งของบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับศิลปะที่เขานิยมชมชอบ

4.2 การจัดระบบคุณค่า (Organization of a Value System) ในขั้นนี้ บุคคลจะนำเอาค่านิยมต่างๆ ที่เขามีอยู่มาจัดระบบ อาจจะเป็นการเรียงลำดับโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมเหล่านั้น ซึ่งจะเป็นที่มาของการกำหนดปรัชญาของชีวิตของบุคคลนั้นหรืออาจจะออกมาในรูปการสังเคราะห์ (Synthesis) ค่านิยมต่างๆ และจากการสังเคราะห์นี้บุคคลนั้นก็จะได้ค่านิยมใหม่สำหรับตัวเองขึ้นมา เช่น การวางแผนเกี่ยวกับการพักผ่อนของคน เพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติ และให้เกิดความสมดุลกับกิจกรรมอื่นๆ ที่มี เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เมื่อการจัดระบบคุณค่าสำหรับตัวเองเข้ารูปรอยแล้ว บุคคลจะยึดถือระบบที่จัดเป็นของตนเองแล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไป จนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะแสดงออกตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวา จนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด แบ่งเป็น

5.1 การวางหลักทั่วไป (Generalized Set) เป็นการพยายามปรับปรุงระบบที่เขาพยายามจัดจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ในตัวเอง คือ การพยายามปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้สมบูรณ์พร้อมตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ เช่น ความพร้อมที่จะตัดสินใจ ปัญหา โดยคำนึงถึงผลที่เกิดตามมาในสถานการณ์นั้นๆ

5.2 การแสดงลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับจากวงการหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่า ได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้นๆ ในตัวของเขาเองแล้ว เช่น การมีปรัชญาชีวิต การมีความซื่อสัตย์ เป็นต้น

จากลำดับขั้นการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่กล่าวมา จะพบว่า มีการพัฒนาเป็นขั้นตอนจากขั้นต่ำสุด ซึ่งเป็นขั้นของการรับรู้ จนถึงขั้นการสร้างลักษณะนิสัยอันเป็นขั้นสูงสุดของพฤติกรรมด้านจิตพิสัยนี้ คือ เป็นขั้นที่บุคคลแสดงออกได้อย่าง

อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 453) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึงความโน้มเอียงที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือสถาบันต่างๆ เจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปอ้างอิงได้จากพฤติกรรมภายนอก ทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา

กูต (Good. 1973 : 49) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ต่อสภาพการณ์บุคคล หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ยีน (Gagne. 1977 : 219) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง สภาพภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติของแต่ละบุคคล เจตคติไม่ได้กำหนดการปฏิบัติที่เหมาะสม แต่ทำให้กลุ่มของการปฏิบัติในแต่ละบุคคลมีโอกาสเกิดขึ้นมากหรือน้อย เจตคติจึงเป็นแนวโน้มของการตอบสนอง หรือความพร้อมในการตอบสนองของบุคคล

ไอเคน (Aiken. 1985 : 290) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในการตอบสนองเชิงบวกหรือเชิงลบ ต่อวัตถุที่แน่นอน สถานการณ์ สถาบัน สังคม หรือบุคคลอื่น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16 – 19) ได้กล่าวว่า ทศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและทศนคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้เห็นถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (บัณฑิตราชสถาน 2530 : 238) ให้คำนิยามคำว่าท่าทีที่ทศนคติ เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (Withdrawal) ก็ได้ และด้วยเหตุนี้วัตถุที่เป็นเป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจจะมีคุณค่าในทางบวกหรือลบก็ได้ ในแง่ของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของเจตคติไว้อีกมากมาย เช่น

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2513 : 15) ได้ให้ความหมายเจตคติว่า เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกของบุคคลหรือการไม่แสดงออกของบุคคลอย่างสม่ำเสมอที่มีต่อบุคคลอื่น หรือต่อวัตถุหรือต่อความคิดเห็นใดๆ ก็ได้ หากบุคคลจะทำหรือแสดงอะไรสักอย่างออกมาต่อ

สิ่งใด เขาย่อมมีแนวโน้มที่จะทำตามเจตคติที่เขามีต่อสิ่งนั้น เจตคติของคนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2521 : 12) กล่าวว่า เจตคติคือ ความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกว่าชอบไม่ชอบ พอใจไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เราเกี่ยวข้องกับอยู่ เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนทิศทางอาการแสดงออกของคนเราที่กระทำต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ เจตคติจึงมีความสำคัญในการมีปฏิริยาโต้ตอบสิ่งต่าง ๆ

เหม ทองชัย (2523 : 41-42) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกเอนเอียงทางใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายหลังจากที่บุคคลมีประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้วเจตคติเป็นเครื่องกำหนดแนวโน้มในการแสดงออกพฤติกรรมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ของบุคคล เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งนั้นโดยอาจแสดงออกในรูปของความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็น

เจตคติมีทิศทางแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นลักษณะความพึงพอใจ เห็นชอบ ศรัทธา ยอมรับ สนับสนุนปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นลักษณะการแสดงออกในทางตรงกันข้ามกับเจตคติในเชิงนิมานจะแสดงออกมาในลักษณะที่ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ร่วมมือ ไม่ปฏิบัติตาม
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นลักษณะการแสดงออกที่เฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 172) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้ว แสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง 2 ลักษณะ คือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

จากที่กล่าวอ้างมาสามารถสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีปฏิริยาต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือเหตุการณ์สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ของแต่ละบุคคล เช่น ชอบ-ไม่ชอบ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้หรือยอมรับไม่ได้ เป็นต้น นอกจากนี้เจตคติอาจแสดงออกมาในลักษณะความเป็นกลางก็ได้ เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่รักไม่ชอบในสิ่งนั้น ๆ

องค์ประกอบของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16-19) ได้กล่าวว่า เจตคติ เป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ซึ่งองค์ประกอบของเจตคติดังกล่าวมีด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) หรือด้านความคิด ความเข้าใจ ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเรา “ความคิด” อีกต่อหนึ่ง ซึ่งแล้วแต่ว่าบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกนึกคิดในทางลบหรือทางบวก
3. องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้มีแนวโน้มไปในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดปฏิกิริยาหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 183-184) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของเจตคติว่าควรประกอบไปด้วย องค์ประกอบในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรือความคิด (The Cognitive Component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิด หรือมีมโนคติ (Concept) เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง รวมทั้งความเชื่อต่างๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใด
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (The Affective Component) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินค่า ประมาณความรู้สึก ความชอบ หรือการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งองค์ประกอบด้านพฤติกรรมเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรือความคิด และด้านความรู้สึก ดังนั้นเมื่อบุคคลหนึ่งมีเจตคติทางด้านความรู้และความรู้สึกอย่างใด ก็แสดงพฤติกรรมอย่างนั้นด้วย

คุณลักษณะของเจตคติ

ได้มีผู้แบ่งลักษณะของเจตคติไว้ (ชม ภูมิภาค. 2523: 159-160)

1. เจตคติ เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดเมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้อย่อมจะมีความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้น นั่นคือเกิดเจตคตินั่นเอง
2. เจตคติ เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์ เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากเจตคติที่ยอมรับเป็นเจตคติที่ไม่ยอมรับ หรือจากเจตคติไม่ยอมรับไปสู่เจตคติยอมรับก็ได้
3. เจตคติ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่า บุคคลมีเจตคติ ในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับโดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก อาจแสดงออกด้วยคำพูดหรือสีหน้า ท่าทาง พอใจหรือไม่พอใจ
4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนเพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการเช่น ประสบการณ์ การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้
5. เจตคติ เกิดจากการเลียนแบบ เจตคติสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ หากเราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง
6. ทิศทาง ปริมาณ ความเข้มข้นของเจตคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่จะมีความรู้สึกสุดปลายไปด้านใด เจตคติของบุคคลมีระดับความรุนแรงต่างกัน ส่วนทิศทางของเจตคติมี 2 ทิศทาง คือ ทิศทางสนับสนุนหรือในทางบวก และทิศทางต่อต้านหรือในทางลบ
7. เจตคติ อาจเกิดขึ้นจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกที่สมบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณาหาเหตุผล วิเคราะห์จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร เป็นประการใด เจตคติที่เกิดขึ้นลักษณะนี้เรียกว่าเกิดจากจิตสำนึกในบางกรณีเจตคติเกิดขึ้นโดยปราศจากจิตสำนึกก็ได้ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นโดยมิได้มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองแต่อย่างใด เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ห้ามพูดเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ จึงไม่กล้าพูดถึง เคยชินจนกระทั่งมีความรู้สึกการพูดถึงเรื่องเพศเป็นเรื่องหยาบคาย ตำชำน่าอาย มีเจตคติในทางไม่ยอมรับโดยอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกตัวคือโดยปราศจากจิตสำนึก
8. เจตคติ มีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร เจตคติเกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควร ถึงแม้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงในระยะชั่วข้าม หรือในวันหนึ่งเจตคติย่อมมีความคงทนยากที่จะเปลี่ยนแปลง มีความรู้สึกนึกคิดต่อ

สิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็จะมีความรู้สึกเช่นนั้นตลอดไป หรืออาจจะเปลี่ยนความรู้สึกได้ต้องใช้เวลา กระทั่งสถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปเกิดการเรียนรู้ใหม่

9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

การวัดเจตคติ

เนื่องจากเจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังได้กล่าวข้างต้นดังนั้น การวัดเจตคติจึงต้องวัดทั้ง 3 องค์ประกอบของเจตคติ และจะต้องวัดเป็นภาพรวม ๆ โดยพิจารณาจากกิริยาท่าที การตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายด้านหลายประการรวมกัน มิใช่วัดจากการกระทำหรือพฤติกรรมเพียงอย่างหนึ่งของบุคคล (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ. 2524 : 21-222) การวัดเจตคติมักจะมีข้อตกลง ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติ เป็นการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก หรือประพฤติดังมีระเบียบแบบแผนคงที่ ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์

3. การศึกษาเจตคติของบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้น ๆ ด้วย

เธอร์สโตน (Thurstone. 1976 : 77) ได้ให้ความเห็นว่า เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่ต้องวัดจากการแสดงออกในรูปของความคิด หรือภาษาพูดซึ่งอาจจะได้ผลไม่เที่ยงนัก การวัดเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมจริง การวัดดังกล่าวอาจคลาดเคลื่อน เพราะพฤติกรรมของมนุษย์อาจบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ซึ่งเธอร์สโตน ได้ให้ความเห็นว่า ทั้งภาษาและพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นเพียงเครื่องชี้วัดเจตคติเท่านั้น ซึ่งต้องเกิดความคลื่อนบ้างตามหลักของการวัดผล จึงใช้วัดเจตคติจากคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับข้อความในแบบวัดเจตคติแต่ต้องไม่สรุปเอาเองว่า บุคคลนั้นปฏิบัติตามในข้อที่ตนเองเห็นด้วย

อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 482-485) ได้อ้างถึงการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) ในการวัดเจตคติของ ลิเคิร์ต กำหนดข้อความในแบบสอบถามวัดเจตคติทุกข้อ คือผลรวมของคะแนนในแบบเจตคติ ซึ่งลิเคิร์ตกล่าวว่าผู้มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดย่อมมีโอกาสที่จะตอบข้อความที่สนับสนุนในเรื่องนั้นมาก และโอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่คัดค้านจะมีน้อย คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้วัดเจตคติของแต่ละบุคคล การสร้างแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ตจะต้องรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้อง ในสิ่งที่ต้องการจะศึกษาให้มากที่สุด แล้วนำข้อความเหล่านั้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยให้เลือกตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” เพียงอย่างเดียวในข้อความแต่ละข้อ การเปรียบเทียบเจตคติให้เป็นคะแนนข้อความที่สนับสนุนเมื่อตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน “เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน “ไม่เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความที่คัดค้าน เมื่อตอบว่า “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน “ไม่เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน “เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน

หลักการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติมีหลักการเบื้องต้นที่ต้องทำความเข้าใจ 3 ประการ

(บุญธรรม กิจปริตาบิริสุทธิ์. 2524 : 21 – 222) ดังนี้ คือ

1. เนื้อหา (Content) การวัดเจตคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกิริยาท่าทีออกสิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่ เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของบุคคล เนื้อหาที่เป็นสิ่งเร้าก็คือ สถานการณ์การตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่ การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะการมีบุตรคนแรกและคนต่อไป ขนาดครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น

2. ทิศทาง (Direction) การวัดเจตคติโดยทั่วไปกำหนดให้เจตคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกัน ในลักษณะเป็นซ้าย-ขวา หรือบวกและลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง และลดความเห็นลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ลักษณะการเห็นด้วย และการไม่เห็นด้วยอยู่เป็นเส้นตรงเดียวกันและต่อเนื่องกัน

3. **ความเข้ม (Intensity)** กิริยาทำที่หรือความรู้สึก ที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นมีปริมาณมากน้อยต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าเป็นไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกิริยาทำที่รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มกลาง

มาตรวัดเจตคติ (Attitude Scale)

เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติ เรียกว่า มาตรวัดเจตคติซึ่งเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ประเภทหนึ่ง มาตรวัดเจตคติประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ. 2524 :21-222) ส่วนที่เป็นข้อความเรียกว่า ข้อความเจตคติ (Attitude Statement) กับส่วนที่เป็นคำตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบ มาตรวัดเจตคติที่นิยมใช้และรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่ มาตรวัดของเธอร์สโตน (Thurston's Type Scale) มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) มาตรวัดของกัตต์แมน (Guttman Scale) และมาตรวัดของออสกู๊ด (Osgood Scale) มาตรวัดเจตคติแต่ละประเภทมีทั้งข้อดี ข้อจำกัด และเหมาะสำหรับการวัดเจตคติในลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้มาตรวัดเจตคติประเภทใดก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำกัดของการวิจัย

สำหรับมาตรวัดเจตคติที่นิยมใช้และรู้จักกันแพร่หลาย ทั้ง 4 ชนิดดังกล่าว จะมีวิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแตกต่างกัน ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 66 -122)

1. **การสร้างแบบเธอร์สโตน (Thurstone's Method)** เครื่องมือวัดเจตคติแบบเธอร์สโตนเป็นเครื่องมือวัดที่ไม่ต้องมีมาตราตัวเลขติดเอาไว้ให้ผู้ตอบเห็น มีแต่ข้อความแสดงความรู้สึกทั้งทางบวก กลาง และลบ ครบตามจำนวนมาตราที่กำหนดไว้เท่านั้น เช่น กำหนดไว้ 5 มาตรา จำนวนข้อน้อยที่สุดควรได้ 5 ข้อ ถ้ากำหนดไว้ 11 มาตรา จำนวนข้อความที่แสดงความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบอย่างน้อยต้องใช้ได้ 11 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของข้อความไว้ก่อนการนำไปสอบ และข้อความควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 เป็นความรู้สึกสะท้อนให้เห็นตั้งแต่บวกมากที่สุดถึงลบมากที่สุด
- 1.2 ต้องไม่เป็นความจริงหรือสามารถแปลเป็นจริงได้
- 1.3 ควรเป็นปัจจุบันมากกว่าอดีต
- 1.4 ไม่ควรเป็นข้อความที่แปลได้หลายทาง คลาดเคลื่อนต่อเป้าเจตคติ
- 1.5 ควรง่ายไม่สลับซับซ้อนมากนัก
- 1.6 เป็นข้อความกะทัดรัด ได้ใจความดี

1.7 ควรหลีกเลี่ยงคำว่าทั้งหมด เสมอๆ ไม่เคย ไม่เลย

1.8 คำว่า เพียงเท่านั้น ขณะ ต้อง อย่า ให้ระวัง ไม่จำเป็นจริงๆ ไม่ควรนำมาใช้

1.9 ระวังข้อความที่มีความหมายหลายแง่หลายมุม และประเภทปฏิเสธซ้อน

ปฏิเสธ

1.10 ข้อความควรให้คลุมเรื่องที่ถามมากที่สุด และควรมีจำนวนมากๆ ไว้

เมื่อวิเคราะห์แล้ว จะได้ครบมาตราตามที่กำหนด

ตัวอย่างการสร้าง

0) ครูเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่อง

น้อย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	มาก
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	-----

2. การสร้างแบบลิเคอร์ท (Likert's Method) เครื่องมือวัดเจตคติแบบลิเคอร์ท มีวิธีการสร้างง่ายกว่าวิธีของเธอร์สโตน มีความเชื่อมั่นสูง และพัฒนาเพื่อวัดด้านความรู้สึกได้หลายอย่าง เป็นวิธีประเมินน้ำหนักความรู้สึกของข้อความหลังจากเอาเครื่องมือไปสอบวัดแล้ว การสร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติจะต้องให้ครอบคลุม และสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ข้อความอาจจะเป็นทางบวกหมด หรือทางลบหมด หรือผสมกันก็ได้ การเขียนการแสดงออกในมาตรวัดแบบลิเคอร์ท ที่นิยมใช้ เช่น

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่แน่ใจ

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โดยกำหนดค่าน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 1 หรือ 4 3 2 1 0 และข้อความควรมีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นข้อความที่แสดงความเชื่อและรู้สึกต่อเป้าที่ต้องการ

2.2 ไม่เป็นการแสดงถึงความจริง

2.3 มีความแจ่มชัด สั้น ให้ข้อมูลพอตัดสินใจได้

2.4 ไม่ครอบคลุมทั้งทางดีและไม่ดี หรือทั้งบวกและลบ

2.5 ควรหลีกเลี่ยงคำปฏิเสธซ้อน ข้อความอ้างอิงในอดีตที่ผ่านมา ข้อความที่มีคำว่า ทั้งหมด เสมอๆ ไม่เคย ไม่มีเลข เพียงเท่านั้น

2.6 ข้อความเดียวควรมีความเชื่อเดียว

ตัวอย่างการสร้าง

	ข้อความ	5	4	3	2	1
0	อาชีพครูมีแต่คนเคารพนับถือ					
00	อาชีพครูไม่มีวันอดตาย					

3. การสร้างแบบออสกูด (Osgood's Method) เครื่องมือวัดเจตคติแบบออสกูดเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกโดยใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันได้อย่างมีเหตุผล เพื่อแสดงความรู้สึกต่อมโนภาพ (เป้าเจตคติ)ว่าจะอยู่ช่วงไกลไปทางใดใน 7 ช่อง ซึ่งในช่องมาตราจะมีตัวเลขหรือไม่มีก็ได้ ถ้าเป็นตัวเลขนิยมใช้ทางบวกเลขมาก ทางลบเลขน้อย เช่น 7 6 5 4 3 2 1 หรือ 3 2 1 0 1 2 3 ก็ได้ การสร้างมาตรวัดเจตคติแบบออสกูดอาศัยทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายของคำ ประโยคที่แสดงความรู้สึกประโยคหนึ่งนั้นดูเหมือนเป็นประโยคยาว แต่ความจริงแล้วอาจจะแทนด้วยคำที่มีความหมายเพียงคำเดียว

ตัวอย่างการสร้าง

อาชีพครู

ดี	7	6	5	4	3	2	1	เลว
----	---	---	---	---	---	---	---	-----

หรือ

ดี	3	2	1	0	1	2	3	เลว
----	---	---	---	---	---	---	---	-----

4. การสร้างแบบกัตต์แมน (Guttman's Method) เครื่องมือวัดเจตคติแบบ

กัตต์แมนเป็นเครื่องมือวัดที่ใช้วัดได้ทั้งการวัดความสามารถทางสมอง และการวัดด้านความรู้สึก ในการวัดความสามารถทางสมองหรือสติปัญญา ข้อสอบจะเรียงลำดับตามความยากและไม่จำเป็นต้องมีหลายข้อ ก็สามารถประเมินความสามารถของเด็กได้ ข้อสอบตามความคิดของกัตต์แมน การแจกแจงของการทำได้จะเป็นสามเหลี่ยมมุมฉาก คนเก่งทำได้ คนอ่อน

ทำผิด เป็นลำดับ ดังนั้นข้อสอบแบบนี้จึงต้องสร้างให้ได้สมบูรณ์แบบที่ผู้สอบจะเชื่อถือได้ สำหรับการวัดเจตคติขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของข้อความความรู้สึกเชื่อต่อเป้า เจตคตินั้น ซึ่งอาศัยหลักการเดียวกัน คือ เรียงลำดับจากข้อง่ายไปหาข้อยาก ถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ตนเห็นด้วยน้อย ก็ประเมินได้ว่าเป็นคนที่มีเจตคติดีต่อสิ่งนั้น นั่นคือ คนนั้นควรได้คะแนนมากด้วย ปัญหาในการสร้างเครื่องมือวัดแบบกัตต์แมน คือ ความสามารถในการหาข้อความที่มีลักษณะเข้มข้นเรียงตามลำดับในเป้าเจตคตินั้นให้ได้ และการให้ผู้ตอบตอบเพียงเห็นด้วย (/) หรือไม่เห็นด้วย (X) กับข้อความที่กำหนดให้เท่านั้น โดยหลักวิชาถ้าข้อสอบดีผู้ที่มีเจตคติดีต่อเป้าหมายนั้นจะต้องเห็นด้วยหมด

ตัวอย่างการสร้าง

ให้ขีดเครื่องหมาย (/) หน้าข้อความที่ท่านเห็นด้วย และขีดเครื่องหมาย (X) หน้าข้อความที่ท่านไม่เห็นด้วย

- () 1. อาชีพครูช่วยเสริมสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน
- () 2. อาชีพครูเป็นอาชีพที่เสียสละ
- () 3. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูง

การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ ทั้ง 4 แบบ ดังกล่าว มีลักษณะแตกต่างกัน สำหรับการวิจัย เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเยพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ผู้วิจัยเลือกใช้มาตรวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert scale) เป็นเครื่องมือวัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาเกอร์ (Harger. 1971 : 6158-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดในชนชั้นกลางของคนอเมริกา ตามตัวแปรครอบครัว แผนการเรียน การคบเพื่อน และความบกพร่องในการคบหาสมาคมกับคนอื่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 ถึง 12 จากโรงเรียน 3 แห่ง จำนวน 4,230 คน ยาเสพติดที่ศึกษา คือ กัญชาซึ่งทำให้ประสาทหลอน และแอมเฟตามีน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัวมีโอกาสใช้ยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว และการติดยาเสพติดของนักเรียนทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง

พอลสัน (Paulson . 1971 : 5455 – 5456B) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ระดับ 7 จำนวน 164 คน ในมหาวิทยาลัยในกรุงนิวยอร์กที่ใช้ยาเสพติด กับนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดที่ศึกษา ได้แก่ กัญชา เฮโรอีน แอล เอส ดี แอมเฟตามีน และยาที่ทำให้เกิดประสาทหลอน พบว่า นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติด กับนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาเสพติด เกี่ยวกับบรรยากาศในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนที่ติดยาเสพติด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจะห่างเหินกัน ขาดความสัมพันธ์ที่ดี มีความรัก ความอบอุ่น น้อยกว่า นักเรียนในกลุ่มที่ไม่ใช้ยาเสพติด

สปีแวก (Spevak.1974 : 6748 - A) ได้ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้าย โดยศึกษาจากบุคลิกภาพที่สังเกตได้ และจากการสอบถามกับตัวนักเรียนกับผู้ปกครองและบุคคลในครอบครัวพบว่า นักเรียนที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติดมีบุคลิกภาพ เจตคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน นักเรียนที่ติดยาเสพติด จะมีลักษณะความเป็นผู้ใหญ่ น้อยกว่า และมีแนวโน้มของการใช้ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีบิดา มารดาสูบบุหรี่ และดื่มสุรา

วิดดอน (Whiddon. 1975 : 3426 - 3427A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้เรื่อง ยาเสพติด เจตคติที่มีต่อยาเสพติด และการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนเกรด 12 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในรัฐมอนทานา ใช้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน ยาเสพติดที่ศึกษาประกอบด้วย 7 ประเภท ได้แก่ แอลกอฮอล์ แอมเฟตามีน บาร์บิทูเรต เฮโรอีน แอล เอส ดี กัญชา และบุหรี่ พบว่า การมีความรู้ไม่ได้เป็นหลักประกันว่านักเรียนจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด การมีความรู้ไม่ได้ช่วยระงับการใช้ยาเสพติด นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อยาเสพติด มักจะหันไปใช้ยาเสพติด ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติด และเจตคติต่อยาเสพติดได้รับอิทธิพลจากการรวมกลุ่มของโรงเรียนที่มีเพศเดียวกัน ส่วนยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย พบว่า มีการใช้ยาเสพติดประเภทเดียวกันเมื่อนักเรียนอยู่รวมกลุ่มตามเพศ ขนาดโรงเรียน และโรงเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน

โจนส์ (บังอร ดวงรัตน์. 2541 : 40 ; อ้างอิงจาก Jones. 1979. *A Study of Tenth Grade Student Attitudes Toward and Drug Abuse When Related to a Drug Education Program*) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติ และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสองกลุ่ม ๆ ละ 60 คน กลุ่มหนึ่งได้เรียนโปรแกรมยาเสพติดแล้ว ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งยังไม่เคยเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในด้านเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่มีความแตก

ต่างกันในด้านความรู้ และนักเรียนหญิงมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนั้น ยังพบว่า นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่แยกกัน

ฟิชเบิร์น และคนอื่นๆ (ไฟบูลย์ สมจิตต์. 2541 : 52 ; อ้างอิงจาก Fishburne and Others .1980. *National Survey on drug Abuse: Main Finding: 1979*) ได้ศึกษาการใช้ยาในทางที่ผิดของประชาชนในสหรัฐอเมริกา พบว่า เพศชายมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าเพศหญิง ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดมาก คือ ช่วงอายุ 15 – 18 ปี ผู้ติดยาเสพติดคิดว่าตนได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวน้อยกว่าคนอื่น และการมีเพื่อนติดยาเสพติดทำให้มีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าการมีเพื่อนไม่ติดยาเสพติด

แลน (Lan. 1984 : 146 – 148) ได้ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนโดยใช้เวลาถึง 13 ปี ในการติดตามดูพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน เป็นนักเรียนที่สูบบุหรี่ 40 คน และไม่สูบบุหรี่ 40 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังปีที่ 11 มีนักเรียนสูบบุหรี่ 51 คน และพบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของเด็ก แต่ไม่ใช่แรงกดดัน อิทธิพลของเพื่อนเป็นแรงผลักดันให้ทำอะไรเพื่อสร้างสัมพันธ์กับคนอื่นได้

ริชาร์ดและแวนเดอร์ (Richard and Vander. 1984 : 348 – 363) ได้ศึกษาเจตคติและองค์ประกอบทางสังคมในเด็กวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ที่มีอายุ 15 ปี จำนวน 278 คน และเป็นผู้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ โดยการสัมภาษณ์เพื่อนๆ ร่วมห้องมากกว่า 5 คน พบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีแรงผลักดันให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่

โฮบ (Hope. 1994 : 3279 – 3280 A) ได้ศึกษาถึงความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการใช้ยาและแอลกอฮอล์ของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 470 คน โดยแบ่งตามเพศ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง จะมีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการใช้ยาและแอลกอฮอล์แตกต่างกัน และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ เกิดเจตคติ เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องในการใช้ยาและแอลกอฮอล์ คือ การยับยั้งชั่งใจของตนเอง สถาบันการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาและแอลกอฮอล์ของตัวนักเรียนเอง เจตคติ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และแรงผลักดันจากเพื่อน

งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สารหรือยาเสพติดให้โทษหลายท่าน ซึ่งสรุปโดยสังเขป ดังนี้

ฝน แสงสิงแก้ว (2517 : 90 - 102) ได้ศึกษาเรื่องนักเรียนไทยติดยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 13 - 23 ปี เป็นผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดให้โทษมาแล้ว ร้อยละ 23 และมีร้อยละ 6 ที่ยังใช้ยาเสพติดอยู่ นักเรียนที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะติดบุหรี่ยาสูบและสุรามาก่อน โดยจะเริ่มติดยาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งหนึ่งติดยาเสพติด เพราะเพื่อนชักจูง และร้อยละ 25 นักเรียนอยากลองเอง นักเรียนที่ติดยาคิดว่าตนเองได้รับความรักและการดูแลจากบิดามารดาน้อยกว่าเพื่อนๆ นักเรียนที่ไม่ติดยา

เสริม ปุณณะหิตานนท์ (2517 : 89 - 93) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาเสพติดให้โทษในประเทศไทยและปัญหาที่เกี่ยวข้อง พบว่า สาเหตุการใช้ยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาเพื่อความสนุกสนาน ร้อยละ 28.8 เพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้ ร้อยละ 35.3 และพบว่าการใช้ยาเสพติดต่อไปหลังจากที่ได้ทดลองใช้แล้ว เพราะอิทธิพลจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเกิดขึ้นจากความพึงพอใจหรือเห็นประโยชน์โดยตรงต่อยาเสพติด

เสริม ปุณณะหิตานนท์ (ไพโรจน์ คำจีน. 2541 : 45 ; อ้างอิงจาก เสริม ปุณณะหิตานนท์. 2521. ทศนคติของเยาวชนไทยที่มีต่อยาเสพติด และการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพผลของวิธีการป้องกันและให้การศึกษา) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในอัตราการใช้ยาเสพติดอันมีผลสืบเนื่องมาจากการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องยาเสพติดแก่เยาวชน และศึกษาสภาพสังคมที่แตกต่างกันจะเป็นผลกระทบต่อการใช้ยาเสพติดอย่างไร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนในโรงเรียนหรือวิทยาลัย ซึ่งได้มีการจัดตั้งโครงการให้การศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกัน กับกลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพแล้ว ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์แวดล้อมในการดำรงชีวิต และการหาเสพติดมาได้โดยง่ายมีบทบาทสำคัญในการเป็นสาเหตุของการมีประสบการณ์ครั้งแรก ในทางตรงข้ามอิทธิพลของเพื่อนและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับพวกที่ไม่ใช้ยาเสพติด การที่ไม่มีความสนใจและกลัวผลร้ายจากการใช้ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างแท้จริง ในการไม่ยอมทดลองยาไม่ว่าจะเป็นชนิดใดก็ตาม

มาณี สมิริสัมพันธ์ และคณะ (2522 : 7 - 9) ได้ศึกษาเรื่อง ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้โทษ พบว่า นักเรียนร้อยละ 96.10 มีค่านิยม “ไม่ดี” ต่อการใช้ยาเสพติดให้โทษ กลัวว่าจะทำให้เกิดอันตรายต่อ

สุขภาพ มีความเชื่อว่ายาเสพติดจะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ขัดต่อศีลธรรมและศาสนา จะถูกกฎหมายลงโทษ แหล่งที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมมากที่สุด คือ ครู เพื่อน และ นิตรรศการยาเสพติด นักเรียนหญิงมีค่านิยมที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย

อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์ (2522 : 8 – 9) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะชีวิตที่มีต่อยาเสพติด และปกติวิสัยเชิงอัตนัยของนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาที่เคยสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพยา กระตุ้นและกัญชา มีทัศนคติที่ดีต่อการเสพยาชนิดนั้น ๆ มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เสพยา และนักศึกษาที่เสพยาแต่ละชนิดจะมีเพื่อนสนิทที่เคยสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน จำนำ ของ เสพเฮโรอีน เสพฝิ่น มากน้อยตามชนิดของยาที่เสพ

สุรเดช วงศ์บา (ไพโรจน์ คำจีน. 2541 : 46 ; อ้างอิงจาก สุรเดช วงศ์บา : 2524. มูลเหตุของการติดยาเสพติดให้โทษของนักเรียนและวิธีการป้องกันตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ในเขตภาคเหนือ) ได้ศึกษามูลเหตุการติดยาเสพติดให้โทษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และวิธีการป้องกันไม่ให้นักเรียนติดยาเสพติดให้โทษ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตภาคเหนือ จำนวน 160 คน ผลการวิจัยในเรื่องวิธีการป้องกันไม่ให้นักเรียนติดยาเสพติดให้โทษ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการป้องกัน ในแง่การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ในโรงเรียน การจัดการบริการแนะแนวในโรงเรียน โดยเน้นในเรื่องภัยของยาเสพติดให้โทษ และแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดในบทเรียนขณะที่สอน แต่ในเรื่องการบริหารโรงเรียน การจัดกิจกรรมในโรงเรียน พบว่า ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันในเรื่องการพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดรักษา ผู้ป่วยจากยาเสพติดให้โทษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 114 – 123) ได้ศึกษาสภาพการใช้สารเสพติด ของนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศมีความสัมพันธ์กับระดับการใช้หรือไม่ใช้สารเสพติด ระดับการศึกษา อาชีพ สภาพความ สัมพันธ์ในครอบครัว และการใช้สารเสพติดของบิดามารดา มีแนวโน้มว่ามีความสัมพันธ์กับ การใช้หรือไม่ใช้สารเสพติดของนักเรียน

ไชยยศ เหมะรัชตะ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาเสพติดที่มีผลต่อ ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยในส่วน สาเหตุ หรือแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลใช้สารเสพติด คือ สาเหตุจากตัวผู้เสพ เป็นความต้องการ ทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ ความเชื่อผิด ๆ ความอยากรู้ อยากเห็น ความคึกคะนองหรือเกรโดยสันดาน ประสาทอ่อน หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงภาวะทางจิต สาเหตุทาง ด้านสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาทางสังคม คือจากการชักจูงจากเพื่อนฝูง หรือเกิดจากการ

ถูกหลอกลวง เกิดจากครอบครัวและผู้ปกครอง โรงเรียน และจากสิ่งแวดล้อมในละแวกที่ผู้เสียหายอาศัยอยู่ สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจทำให้ทุกคนต้องทำงานแข่งกับเวลา บิดามารดาจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างให้แก่ครอบครัว เด็กขาดความอบอุ่น ประกอบกับการมีเวลามาก และมีสิ่งจูงใจบางประการ เด็กจะหันไปเสพสารเสพติดในที่สุด

ทวิวรรณ ลีละพันธ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในตำบลสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 569 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น แอล เอส ดี ซึ่งมีผู้ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้เลย แหล่งข่าวสารที่ได้รับจากโรงเรียน หนังสือ สิ่งพิมพ์ เพื่อน นิทรรศการ วิทยุ โทรทัศน์ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่นการพนัน สูบบุหรี่ และดื่มเหล้า ยาเสพติดส่วนใหญ่ได้จากเพื่อน รายได้ของครอบครัวกับความรู้อะไรเรื่องทินเนอร์มีความสัมพันธ์กัน

นพพร พานิชสุข (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น พบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตร การให้ความอบอุ่น ความรักจากบิดามารดาอย่างเพียงพอ สามารถทำให้เด็กวัยรุ่นไม่หันไปใช้ยากระตุ้นประสาทได้ ดังนั้น อิทธิพลจากครอบครัวมีผลมากที่สุด ส่วนอาชีพหรือฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาจะไม่มีหรือมีอิทธิพลน้อยมาก ที่ทำให้มีการติดยาแอมเฟตามีนขึ้นและจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ยังพบอีกว่า ปัญหาและสาเหตุในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทแอมเฟตามีน เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของยาอย่างแพร่หลายและมีมากขึ้นในหมู่เด็กวัยรุ่นปัจจุบัน ตลอดจนสภาพครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันหรือหย่าร้าง ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดี ทำให้เกิดความสับสนขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของเด็กจากการคบเพื่อนไม่ดี ได้รับการชักจูงในสิ่งที่ไม่ดี นอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ค่าครองชีพสูงนั้นทำให้เด็กขาดแนวทางการประพฤติตัวที่เหมาะสมด้วย

ประไพศรี ช่อนกลิ่น และคณะ (2529 : 87 - 93) ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้น ม.1 - ม.3 ในสถานศึกษา 7 แห่ง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหารูปแบบการแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติด โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 ในสถานศึกษา 7 แห่ง จำนวน 5,998 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของความร่วมมือในการแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติดมาจากสถาบัน 3 แห่ง

คือ สถาบันการศึกษา ซึ่งได้แก่ สารวัตรนักเรียน ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูสารวัตรนักเรียนและนักศึกษาอาสาสมัคร สถาบันฝ่ายการบำบัดรักษา ได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักสังคมวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และสถาบันครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ มีดังนี้ สถาบันฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบำบัดรักษาร่วมมือปรึกษากันคิดเครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน จัดกิจกรรมในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาร่วมกัน เช่น ร่วมกันพิจารณาในการแก้พฤติกรรมนักเรียน ติดตามสังเกตพฤติกรรม นักเรียนที่โรงเรียนและที่บ้าน พบปะพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อขอให้ผู้ปกครองยอมรับพฤติกรรมของตนบางอย่างที่เป็นสาเหตุให้บุตรหลานไปใช้ยาเสพติด และรับที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมนั้น

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 81) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันโดยนักเรียนหญิงมีการรับรู้ดีกว่านักเรียนชาย ส่วนอาชีพบิดาแตกต่างกัน รายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

สนิท สมัครการ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า สาเหตุและเหตุจูงใจในการเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ คือ ความอ่อนแอ อ่อนไหวทางด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้ติดยา ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดี เหตุจูงใจสำคัญที่ทำให้มีการเริ่มเสพยา ได้แก่ ความอยากลอง (เพศชาย) เพื่อนชักชวนและความกลัวใจในปัญหาของการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว (เพศหญิง) สำหรับรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดยาเสพติด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด เพื่อศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูตลอดจนลักษณะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสพติดของเด็กเพียงใด โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ประจำปีการศึกษา 2528 ของโรงเรียนรัฐบาลสหศึกษาในกรุงเทพมหานคร 7 โรงเรียน จำนวน 667 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก แบบรักสนับสนุนมาก และเด็กมีทัศนคติที่ดีมากต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภูมิด้านทานการเสพติด 3 ด้าน คือ จะมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติดมากกว่า ปฏิเสธการชักจูงจากเพื่อนมากกว่า และเด็กประเภทนี้จะมีความใกล้ชิดกับยาเสพติด

น้อยกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยแบบรักสนับสนุนน้อย และเด็กมีทัศนคติที่ดีน้อยต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง

กรมการฝึกหัดครู (2532: 37 – 39) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาศาภาพการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ. 2530 เพื่อศึกษาศาภาพ สาเหตุ และทัศนคติของนักเรียนและนักศึกษาต่อการใช้ยาเสพติด โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10,446 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ยาเสพติดมาก่อน สำหรับกลุ่มที่ตอบว่าเคยใช้ยาเสพติดพบว่ายาเสพติดที่ใช้กันมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ เหล้า บุหรี่ และกัญชา ส่วนสาเหตุของการใช้ยาเสพติดพบว่า มาจากความอยากรลองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือเพื่อนชวน และส่วนใหญ่เห็นว่ายาเสพติดทุกชนิดมีอันตรายและเป็นสิ่งไม่ดี นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติด และสถานศึกษาต่าง ๆ ควรจะต้องมีหน่วยงานหรือองค์การที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

อำไพ สวัสดิพงษ์ (ไพโรจน์ คำจีน. 2541 : 48 ; อ้างอิงมาจาก อำไพ สวัสดิพงษ์. 2533. การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน) ได้ศึกษาศาภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 233 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการให้ความรู้เรื่องสิ่งเสพติดในระดับปานกลาง มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด และในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองในระดับมาก ส่วนปัญหาในการดำเนินงานมีปัญหในทุกด้าน

โสภา ชูพิกุลชัย ชปิลมันน์ และคณะ (กรมพลศึกษา. 2543 : 39- 41 อ้างอิงมาจากโสภา ชูพิกุลชัย ชปิลมันน์ และคณะ : 2533. การศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร) ได้ศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุเฉลี่ย 16 ปี มีที่อยู่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัด อาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดามารดามีรายได้เฉลี่ย 5,653 บาทต่อเดือน การศึกษาของบิดามารดาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน เด็กและเยาวชนจะไว้วางใจมารดามากที่สุด เมื่อมีปัญหาจะนึกถึงมารดา และอยากระบายปัญหาด้วย เมื่อไม่ได้รับระบายจะรู้สึกอึดอัดอยากทำลายทุกอย่างที่มาขวางหน้า อยากไปให้พ้นและมีความว่าเหว

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เผชิญจะเป็นปัญหาครอบครัวและปัญหาส่วนตัว ส่วนใหญ่จะใช้บุหรื และสารเสพติดหลายชนิดรวมกันและใช้สารระเหยเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดเมื่อเผชิญปัญหา เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดจะเริ่มใช้สารเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 11 – 14 ปี

ชัยยุทธ ดาผา (ไพบุลย์ สมจิตต์. 2541 : 55 อ้างอิงจาก ชัยยุทธ ดาผา. 2534. ปัจจัยของการขัดเกลาทางสังคมของบิดามารดาที่กระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น) ได้ศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดามารดาและตัวนักเรียนชายที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา เขตเทศบาลเมืองสกลนคร จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ
2. วัยรุ่นที่บิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการและค้าขาย มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้างใช้แรงงาน และเกษตรกรรม
3. ระดับการศึกษาของบิดามารดา และขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
4. การสนับสนุนของบิดามารดาให้บุตรหลานดื่ม มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบใกล้ชิดจากมารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอย่างเข้มงวดจากบิดาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

กรมพลศึกษา (2536 : 384 – 385) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลิกใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่า ครูเคร่งครัดเรื่องระเบียบวินัยมาก โรงเรียนเข้มงวดเรื่องการเรียนการสอนมาก มีกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ เช่น สุรา เบียร์ ยาบ้า ดม สารระเหย เสพกัญชา เสพฝิ่น และเสพมอร์ฟิน และเพื่อนนอกโรงเรียนดื่มและเสพยาเสพติดคล้าย ๆ กัน จะต่างกันที่มีปริมาณการใช้มากกว่า และมีการเสพเฮโรอีนเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์กับครอบครัวดี จะมีทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง มีนักเรียนเกือบครึ่งที่พ่อแม่หย่าร้างและมีพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง มากกว่าครึ่งเคยแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดเคยสูบบุหรี่และดื่มสุรา

เบียร์มากที่สุด ประเภทยาเสพติดที่นักเรียนเริ่มใช้ครั้งแรกในระดับมัธยมศึกษา คือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สารระเหย มอร์ฟิน และบุหรื สาเหตุของการใช้ คือ อยากทดลอง บรรเทาอาการป่วยทางร่างกาย และเพื่อนชวน เกี่ยวกับการเลิกใช้ยาเสพติด พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สามารถรักษาให้หายขาดได้ถ้าได้รับการบำบัดรักษา สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกใช้ยาเสพติด นักเรียนมากกว่าครึ่งกล่าวว่าบิดามารดาเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลมากที่สุด

วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ (2536 : บทคัดย่อ, 41.) ได้ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทศนคติต่อการเสพยาเสพติด ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด และความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถทำนายการปฏิเสธการชักจูงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อนในกลุ่มและนักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมาก จะมีทศนคติไม่ดีต่อยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2536 : 103 – 105) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อยาเสพติดของกลุ่มเยาวชน ในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษาและประชากรวัยแรงงาน เพื่อศึกษาสัดส่วนผู้มีพื้นความรู้ ความเข้าใจ เจตคติต่อต้านยาเสพติด วิธีการและช่องทางที่ได้รับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด ตลอดจนปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจเจตคติต้านยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา กลุ่มละ 2,280 คน จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ กลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา และกลุ่มประชากรวัยแรงงาน กลุ่มละ 780 คน จากภูมิภาคทั่วประเทศ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8,400 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดดี มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะส่วนตัวบางประการของชาย และสภาพแวดล้อมบางอย่างมีความเกี่ยวข้องกับความเข้าใจมากกว่าหญิง แต่หญิงมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่าชาย ผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่า ผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่า

มงคล ปลื้มจิตรชม และคณะ (2539 : 65-68) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการต้านทานการติดยาเสพติดต่างกัน

กษมา สุขสวนธ์ (2540 : 138) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีพศึกษาภาคกลาง พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่แตกต่างกัน

ปิ่น โค (2540 : 104) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษา ร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและครู ที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้โปรแกรมสุขศึกษาในรูปแบบของการจัดค่ายเยาวชน 2 วัน จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้า ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรมพลศึกษา (2541. 56-57) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดเป็นรายกรณี จำนวน 40 คน พบว่า สาเหตุที่นักเรียนใช้สารเสพติดทั้งๆ ที่ทราบถึงโทษของสารเสพติด เพราะเพื่อนชวน ใช้แล้วสบายใจและเพื่อเข้าสังคม

บังอร ดวงรัตน์ (2541 : 92 – 96) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าไม่แตกต่างกันและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียน นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาบ้าต่างกัน มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าแตกต่างกัน

ไพรวลัย ศรีเทพ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพฯ พบว่า โครงการเพื่อนที่ปรึกษาเป็นโครงการที่ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติและการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

จิรวัน เทียนทองดี (2542 : 80) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

สมศรี เจริญพิชิตนันท์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

นักเรียนมีความรู้ในการใช้ยาแก้ปวดในระดับต่ำ แต่มีเจตคติและการปฏิบัติในการใช้ยาแก้ปวดในระดับดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ในการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติในการใช้ยาแก้ปวดแตกต่างกัน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความรู้และเจตคติต่อการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกัน มีความรู้ในการใช้ยาแก้ปวดแตกต่างกัน แต่มีเจตคติในการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน และกลุ่มเพื่อน รวมถึงความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับเจตคติและพฤติกรรมต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการเข้าเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น จำนวน 10,745 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น ซึ่งคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2540 : 124) ตามสัดส่วนของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนเกิดขึ้นในระดับ $\pm 10\%$ และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit Sampling) ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ เนื่องจาก

โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีอย่างละ 1 โรง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 481 คน ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียนทั้งหมด	จำนวนห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน
ขนาดใหญ่พิเศษ	1. โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์สุนัน)	12	1	46
	2. โรงเรียนบางกะปิ	12	1	52
ขนาดใหญ่	3. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	12	1	48
	4. โรงเรียนนวมินทราชูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	12	1	47
	1. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ	10	1	43
	2. โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ	10	1	57
	3. โรงเรียนนวมินทราชูทิศกรุงเทพมหานคร	10	1	43
	4. โรงเรียนเทพศิลา	10	1	48
	5. โรงเรียนนวมินทราชูทิศบดินทรเดชา	10	1	44
	6. โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง	10	1	53
	รวม	10	10	481

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว จำนวน 4 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและ
เครือญาติ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 15 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน จำนวน 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์
จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ

2.1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว จำนวน 4 ข้อ

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตอนละ 20 ข้อ รวม 120 ข้อ

2.3 สร้างแบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ

2.4 สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมทางภาษา โดยหา

ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ จำนวน 25 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

3.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

3.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 – 1.00

3.6 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

3.7 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

3.8 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อ 3 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบวรนิเวศและโรงเรียนมัธยมสันพิทยา จำนวน 210 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ดังนี้

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ -1.15 ถึง 11.04 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 4.32 – 11.04

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.82 ถึง 11.04 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 4.22 – 11.04

4.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ -2.20 ถึง 10.70 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.19 – 10.70

4.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.20 ถึง 10.85 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 4.99 – 10.85

4.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 1.58 ถึง 11.40 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.15 – 8.34

4.6 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ -0.35 ถึง 9.22 คัดไว้ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 5.54 – 9.22

4.7 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 4.04 ถึง 10.71 คัดไว้ 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 7.69 – 10.71

4.8 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.93 ถึง 12.46 คัดไว้ 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.93 – 12.46

5. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 4 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิตมัธยม และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย จำนวน 220 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

5.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง และเครือญาติ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

5.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79

5.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

5.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79

5.6 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87

5.7 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92

5.8 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ของคำตอบที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

(0) เพศ

() ชาย

() หญิง

(00) ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

() อื่น ๆ ระบุ.....

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงตอบ

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นส่วนใหญ่	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	ผู้ปกครองชอบบังคับให้นักเรียนทำในสิ่งที่นักเรียนไม่อยากทำ.....					
(00)	นักเรียนขอคำแนะนำและปรึกษาปัญหากับผู้ปกครอง.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและ

เครือญาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงตอบ

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นส่วนใหญ่	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	นักเรียนกับญาติพี่น้องทะเลาะกัน.....					
(00)	ญาติพี่น้องไต่ถามทุกข์สุขของนักเรียน.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่บ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงตอบ

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
(0)	บ้านของนักเรียนสงบเงียบและน่าอยู่...					
(00)	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจในบ้าน.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์
คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ
 โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็นส่วน ใหญ่	เป็นบาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
(0)	ครู-อาจารย์ มีวิธีการสอน ที่ทำให้นักเรียน สนใจเรียน.....					
(00)	ครู-อาจารย์ ฝายปกครอง ชอบใช้คำพูดขู่ และตบตอกนักเรียน.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ
 โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็นส่วน ใหญ่	เป็นบาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
(0)	นักเรียนจะปรึกษาเพื่อนเมื่อมีปัญหาด้าน การเรียน.....					
(00)	นักเรียนทะเลาะกับเพื่อน.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ
 โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0)	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่อง ต่าง ๆ ให้นักเรียนทราบ.....					
(00)	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้ มีสภาพที่ดีในการใช้งาน.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0)	นักเรียนสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการติดยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
(00)	นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด.....					

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
(0)	การเสพยาเสพติดทำให้ร่างกายทรุดโทรม.....					
(00)	การเสพยาเสพติดเป็นการทำลายชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ไว้ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ถ้าเลือกตอบข้อความที่มีความหมายเชิงบวก (Positive)

เป็นประจำ	มีค่าคะแนน	5 คะแนน
เป็นส่วนใหญ่	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
เป็นบางครั้ง	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
ไม่เคยเลย	มีค่าคะแนน	1 คะแนน

ถ้าเลือกตอบข้อความที่มีความหมายเชิงลบ (Negative)

เป็นประจำ	มีค่าคะแนน	1 คะแนน
เป็นส่วนใหญ่	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
เป็นบางครั้ง	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
ไม่เคยเลย	มีค่าคะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

ถ้าเลือกตอบข้อความที่มีความหมายเชิงบวก (Positive)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	5 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1 คะแนน

ถ้าเลือกตอบข้อความที่มีความหมายเชิงลบ (Negative)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความที่มีความหมายเชิงบวก (Positive) ทั้งหมด จึงกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	5 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
น้อย	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

1. เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพอยู่ในระดับไม่ดี

2. เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับไม่ดี

3. เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการรับรู้มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการรับรู้น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการรับรู้น้อยที่สุด

4. เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับไม่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
2. ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการกองสารวัตรนักเรียน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดของผู้วิจัย ถึงหัวหน้าศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ประสานงานกับสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบและเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยและผู้แทนจากศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามให้นักเรียนตอบตามวัน เวลา นัดหมาย ได้แบบสอบถามจำนวน 492 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ถูกต้อง จำนวน 481 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.76 แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ และทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. กำหนดค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของเพศนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) และหาค่าสหสัมพันธ์ตัวแปรเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งเป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable) ด้วยวิธี เมตริกซ์ (Matrix)

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด และทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

4. ทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

5. หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

6. ทดสอบความแตกต่างของค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 284)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 284)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดประสงค์

ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างของข้อสอบเป็นรายข้อ
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	N_H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง
	N_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	S^2_i	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 173)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของคะแนน X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2522 : 266)

$$t = r \sqrt{\frac{n-2}{1-r^2}} \quad ; df = n - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของ t
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 25)

$$R_{y.123\dots n} = \sqrt{\sum \beta_i r_{y_i}}$$

เมื่อ $R_{y.123\dots n}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระ
ตัวที่ 1 ถึง n กับตัวแปรตาม (y)

β_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูป
คะแนนมาตรฐาน

r_{y_i} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (x_i) กับ
ตัวแปรตาม (y)

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร
(Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 63)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F – distribution)

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

k แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

df_1 แทน k

df_2 แทน $N - K - 1$

3.5 หาค่าน้ำหนักความสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูป
คะแนนดิบ โดยใช้สูตร (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 61)

$$b_i = \beta_i \frac{S_y}{S_i}$$

เมื่อ	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบ
	β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	S_i	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระ ตัวที่ i
	S_y	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม

3.6 ทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญ (Bata – Weight) ของ
สัมประสิทธิ์การถดถอยโดยใช้ t – test (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 119)

$$t_i = \frac{b_i}{SE_{bi}} \quad ; \quad df = N - k - 1$$

เมื่อ	t_i	แทน	ค่าการแจกแจงแบบทีของค่าน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i
	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ใน รูปคะแนนดิบ
	SE_{bi}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ ตัวที่ i
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

3.7 ทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้
สูตรการทดสอบความแตกต่างของคะแนนมาตรฐาน (Jacob and Petricia Cohen, 1983 :
54)

$$Z = \frac{Z'_1 - Z'_2}{\sqrt{\frac{1}{N_1 - 3} + \frac{1}{N_2 - 3}}}$$

เมื่อ	Z	แทน	การแจกแจงแบบ Z
	Z'_1, Z'_2	แทน	คะแนนมาตรฐานที่แปลงมาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีของ Fisher's Z Transformation ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงตามลำดับ
	N_1, N_2	แทน	จำนวนนักเรียนชายและหญิง ตามลำดับ

3.8 ทดสอบความแตกต่างของค่าน้ำหนักความสำคัญของ ปัจจัยด้าน
ส่วนตัวปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้
ยาเสพติดระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้สูตร (Jacob and Petricia Cohen,
1983 : 111)

$$Z = \frac{b_{/1} - b_{/2}}{\sqrt{SE_{b_{/1}}^2 + SE_{b_{/2}}^2}}$$

เมื่อ	Z	แทน	การแจกแจงแบบซี
	$b_{/1}$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของนักเรียนชาย
	$b_{/2}$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของนักเรียนหญิง
	$SE_{b_{/1}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญ ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนชาย
	$SE_{b_{/2}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญ ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ของนักเรียนหญิง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ หรือ ความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ
β	แทน น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ
t	แทน ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t
F	แทน ค่าสถิติการแจกแจงแบบ F
Z	แทน ค่าสถิติการแจกแจงแบบ Z
X_1	แทน ตัวแปรเพศ
X_2	แทน ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
X_3	แทน ตัวแปรอาชีพของผู้ปกครอง
X_4	แทน ตัวแปรฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
X_5	แทน ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_6	แทน ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ
X_7	แทน ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้าน
X_8	แทน ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์
X_9	แทน ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X_{10}	แทน ตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

X_{11} แทน ตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

Y แทน ตัวแปรเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของเพศนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำแนกตามนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
2. ค่าสหสัมพันธ์ภายใน และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำแนกตามนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง
3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดจำแนกตามนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
4. การทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
5. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของเพศนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำแนกตามนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ดังแสดงในตาราง 8 และ 9

ตาราง 8 ค่าร้อยละ จำแนกตามเพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ
ของผู้ปกครอง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศของนักเรียน		
นักเรียนชาย	192	39.92
นักเรียนหญิง	289	60.08
รวม	481	100.00
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ประถมศึกษา	87	18.09
มัธยมศึกษา	180	37.42
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	84	17.46
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	130	27.03
รวม	481	100.00
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	114	23.70
ค้าขายหรือธุรกิจ	185	38.46
เกษตรกรรม	8	1.67
รับจ้างทั่วไป	156	32.43
งานบ้าน	9	1.87
อื่น ๆ	9	1.87
รวม	481	100.00
ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว		
ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน	37	7.69
5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน	142	29.52
10,001– 15,000 บาทต่อเดือน	135	28.07
มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน	167	34.72
รวม	481	100.00

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 481 คน เป็นชายร้อยละ 39.92 เป็นหญิงร้อยละ 60.08 และผู้ปกครองของนักเรียน จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 37.42 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 27.03 และมีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจมากที่สุด ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 32.43 และมีรายได้ มากกว่า 15,000 บาท ต่อเดือนมากที่สุด ร้อยละ 34.72

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรปัจจัย
บางประการและเจตคติต่อการใช้จ่ายยาเสพติด

ตัวแปร	n	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			รวมนักเรียนชายและหญิง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
X_5	481	3.82	0.53	ดี	3.85	0.62	ดี	3.83	0.58	ดี
X_6	481	3.54	0.57	ดี	3.49	0.60	ปานกลาง	3.51	0.59	ดี
X_7	481	3.69	0.57	ดี	3.57	0.65	ดี	3.61	0.62	ดี
X_8	481	3.30	0.65	ปานกลาง	3.38	0.58	ปานกลาง	3.35	0.61	ปานกลาง
X_9	481	3.58	0.49	ดี	3.69	0.47	ดี	3.65	0.48	ดี
X_{10}	481	3.61	0.65	ดี	3.65	0.54	ดี	3.63	0.59	ดี
X_{11}	481	3.11	0.57	ปานกลาง	3.01	0.51	ปานกลาง	3.05	0.53	ปานกลาง
Y	481	4.02	0.75	ดี	4.21	0.63	ดี	4.13	0.68	ดี

จากตาราง 9 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนชาย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X_6) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) และเจตคติต่อการใช้จ่ายยาเสพติด (Y) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนหญิงพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) และเจตคติต่อการใช้จ่ายยาเสพติด (Y) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และเมื่อรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงพบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5)

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและครูญาติ (X_6) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) และเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติด (Y) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการ และระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติดจำแนกตามนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในและค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 10, 11 และ 12 ซึ่งผู้วิจัยจะไม่แปลผลตัวแปร X_1 X_2 X_3 X_4 เนื่องจากเป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy)

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติดของนักเรียนชาย

ตัวแปร	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	Y
X_2	1.0000	-.2365**	.4373**	-.0254	.0534	.0658	-.0967	.0520	-.0073	.0050	.1233
X_3		1.0000	-.3032**	.0652	.0336	.0878	.2187*	.0175	.0324	-.0693	.0212
X_4			1.0000	.1042	.0588	.1634*	-.1307	.1283	.0188	-.0251	.1116
X_5				1.0000	.5335**	.6698**	.2831**	.3583**	.2511**	-.0347	.1790*
X_6					1.0000	.5782**	.2440**	.3466**	.2747**	-.0859	.1118
X_7						1.0000	.2612**	.4751**	.3297**	.0030	.2575**
X_8							1.0000	.2786**	.4230**	-.0197	.0474
X_9								1.0000	.4275**	.1091	.2331**
X_{10}									1.0000	.2283**	.2008**
X_{11}										1.0000	-.1392
Y											1.0000
R = .3884 ** $R^2 = .1508$ F = 3.2156 $SE_{est} = .7060$ P = .0008											

** P < .01 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

* P < .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตาราง 10 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนชาย ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวก

กับเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการของนักเรียนชาย พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X_6) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าอยู่ระหว่าง .2440 - .6698 ส่วนตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) สัมพันธ์กับตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) เพียงตัวแปรเดียว แต่ไม่สัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ

และเมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติดของนักเรียนชาย พบว่า สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .3884 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .1508 แสดงว่าปัจจัยบางประการวัดร่วมกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด ได้ร้อยละ 15.08 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ .7060

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง
ตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายของนักเรียนหญิง

ตัวแปร	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₂	1.0000	-.3661**	.5009**	.0884	.0926	.1556**	.0617	.0558	-.0249	-.0746	.0502
X ₃		1.0000	-.3565**	-.0608	-.1461*	-.1813**	-.0313	-.0754	.0048	-.0097	-.0692
X ₄			1.0000	.0483	.0984	.1721**	-.2009**	.0991	-.0982	-.0187	.0457
X ₅				1.0000	.5430**	.7316**	.4748**	.3717**	.3592**	.0518	.1302*
X ₆					1.0000	.6809**	.3930**	.4121**	.3704**	-.0334	.1358*
X ₇						1.0000	.4266**	.3218**	.3417**	.0306	.1475*
X ₈							1.0000	.3701**	.5643**	.1897**	.1387*
X ₉								1.0000	.2697**	.1172*	.2005**
X ₁₀									1.0000	.2295**	.0859
X ₁₁										1.0000	-.0195
Y											1.0000
R = .2334 R ² = .0545 F = 1.6028 SE _{est} = .6199 P = .1053											

** P < .01 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

* P < .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตาราง 11 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนหญิง ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนผู้ปกครอง (X₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X₆) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X₇) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ (X₈) มีความสัมพันธ์ทางบวกเจตคติต่อการใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ สัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการของนักเรียนหญิง พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X_6) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ (X_8) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าอยู่ระหว่าง .2697 - .7316 ส่วนตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) สัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) เท่านั้น ไม่สัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนหญิง พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .2334 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่าง
ตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติดของนักเรียนชายและ
นักเรียนหญิง

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	1.0000	-.1085*	.0370	-.1601**	.0221	-.0435	-.0922*	.0645	.1113*	.0274	.0926*	.1393**
X ₂		1.0000	-.3156**	.4841**	.0621	.0814	.1306**	.0832	.0415	-.0198	-.0297	.0664
X ₃			1.0000	-.3376**	-.0145	-.0787	-.0863	.0771	-.0331	.0179	-.0382	-.0239
X ₄				1.0000	.0629	.0897*	.1809**	-.1793**	.0903*	-.0523	-.0060	.0488
X ₅					1.0000	.5375**	.7060**	.3971**	.3651**	.3118**	.0160	.1495**
X ₆						1.0000	.6449**	.3264**	.3781**	.3257**	-.0505	.1173*
X ₇							1.0000	.3505**	.3635**	.3286**	.0280	.1744**
X ₈								1.0000	.3343**	.4981**	.0879	.1035*
X ₉									1.0000	.3412**	.1021*	.2269**
X ₁₀										1.0000	.2252**	.1440**
X ₁₁											1.0000	-.0874
Y												1.0000
R = .3138 ** R ² = .0984 F = 4.6576 SE _{est} = .6556 P = .0000												

** P < .01 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01)

* P < .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ตัวแปร
สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₅) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X₇) สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₉) และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X₁₀) มีความสัมพันธ์ทาง
บวกกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และตัวแปร สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X₆) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์
(X₈) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการใช้จ่ายเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ ผู้ปกครอง (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ (X_6) สภาพแวดล้อม ทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ (X_8) สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน (X_9) และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าระหว่าง .3118 - .7060 ส่วนตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด (X_{11}) สัมพันธ์กับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) และ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) เท่านั้น ไม่สัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยบาง ประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .3138 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และค่าความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ .0984 แสดงว่าปัจจัยบางประการวัดรวมกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดได้ร้อยละ 9.84 และมี ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ .6556

3. คำนำนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำแนกตามนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาคำนำนักความสำคัญ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 คำนำนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของ นักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง

ตัวแปร	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			รวมทั้งนักเรียนชายและหญิง		
	b	β	t	b	β	t	b	β	t
X_1	-	-	-	-	-	-	.1739	.1249	2.734**
X_2	.0726	.1059	1.378	.0077	.0130	0.186	.0330	.0520	1.017
X_3	.0189	.0331	0.444	-.0168	-.0351	-0.539	-.0248	-.0013	-0.027
X_4	.0067	.0082	0.102	.0081	.0128	0.176	.0070	.0099	0.185
X_5	.0451	.0320	0.333	-.0113	-.0111	-0.123	-.0016	-.0014	-0.022
X_6	-.1511	-.1157	-1.311	-.0110	-.0106	-0.125	-.0761	-.0659	-1.096
X_7	.2531	.1926	1.838	.0690	.0721	0.709	.1496	.1367	1.914
X_8	-.1182	-.1030	-1.279	.0758	.0698	0.865	-.0217	-.0193	-0.351
X_9	.1994	.1307	1.570	.2161	.1614	2.382*	.2437	.1710	3.352**
X_{10}	.2259	.1957	2.320*	.0001	.0001	0.001	.1135	.0973	1.810
X_{11}	-.2730	-.2076	-2.878**	-.0652	-.0528	-0.860	-.1523	-.1191	-2.590**

จากตาราง 13 พบว่า คำนำนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) โดยมีคำนำนักความสำคัญ เท่ากับ .1957 และตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) โดยมีคำนำนักความสำคัญ เท่ากับ -.2076 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับนักเรียนหญิง พบว่า คำนำนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน(X_9) โดยมีคำนำนักความสำคัญเท่ากับ .1614 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณารวมทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) โดยมี คำนำนัยความสำคัญ เท่ากับ .1710 และตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) โดยมี คำนำนัยความสำคัญ เท่ากับ -.1191 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	R	Fisher' Z	Z
ชาย	.3884	.412	0.058
หญิง	.2334	.239	

จากตาราง 14 ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าไม่แตกต่างกัน

5. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติดระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตัวแปร	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		Z
	b_1	SE_{b1}	b_2	SE_{b2}	
X_2	.0726	.0527	.0077	.0414	0.9688
X_3	.0189	.0427	-.0168	.0311	0.6763
X_4	.0067	.0662	.0081	.0462	-0.0169
X_5	.0452	.1357	-.0113	.0915	0.3451
X_6	-.1511	.1153	-.0110	.0882	-0.9651
X_7	.2532	.1378	.0691	.0974	1.0913
X_8	-.1182	.0925	.0758	.0876	-1.5228
X_9	.1995	.1271	.2161	.0907	-0.1064
X_{10}	.2259	.0974	.0001	.0850	1.7472
X_{11}	-.2730	.0949	-.0652	.0758	-1.7116

จากตาราง 15 ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า การส่งผลของตัวแปรปัจจัยบางประการต่อเจตคติต่อการใช้จ่ายเซฟติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าไม่แตกต่างกันทุกค่า

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
4. เพื่อเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
2. น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อย 1 ประการ ที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน
3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมและการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าแตกต่างกัน
4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมและการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2544 ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาคลองจั่น จำนวน 481 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง และเครือญาติ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามให้นักเรียนตอบ ตามวัน และเวลาที่นัดหมายของแต่ละโรงเรียน ในเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545 ได้แบบสอบถามมา 492 ฉบับ และเมื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์จำนวน 481 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.76 จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลดังนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการ และระหว่างตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
3. หาค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่านำหนักความสำคัญ
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
5. ทดสอบความแตกต่างของค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_5) สภาพแวดล้อมทางบ้าน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .3138 และปัจจัยเหล่านี้วัดรวมกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ได้ร้อยละ 9.84

เมื่อพิจารณาจากนักเรียนชาย ตัวแปรที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .3884 และปัจจัยเหล่านี้วัดรวมกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ได้ร้อยละ 15.08 ส่วนนักเรียนหญิง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .2334 และปัจจัยเหล่านี้วัดรวมกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ได้ร้อยละ 5.45

2. ค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่ส่งผลทางบวก คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) โดยมีค่านำหนักความสำคัญ เท่ากับ .1710 และตัวแปรที่ส่งผลทางลบ คือ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) โดยมีค่านำหนักความสำคัญ เท่ากับ -.1191

เมื่อพิจารณาจากนักเรียนชาย ตัวแปรส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทั้งทางบวกและทางลบ ตัวแปรที่ส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_{10}) โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .1957 และตัวแปรที่ส่งผลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X_{11}) โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ -.2076 ส่วนนักเรียนหญิง ตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_9) โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .1614

3. ความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าไม่แตกต่างกัน

4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยบางประการสัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .3138 ซึ่งนำไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และตัวแปรปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมทางบ้าน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน วัดรวมกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดได้เพียงร้อยละ 9.84 ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรปัจจัยบางประการที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์ร่วมกันภายในค่อนข้างสูง แต่สัมพันธ์กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดค่อนข้างต่ำ

แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและเพื่อน และสภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโฮป (Hope, 1994: 3279-3280 A) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการใช้ยาและแอลกอฮอล์ พบว่า สถาบันการศึกษา ความสัมพันธ์ในครอบครัว และแรงผลักดันจากเพื่อน มีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดเจตคติ เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยาและแอลกอฮอล์

2. น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดทั้งทางบวกและทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่ส่งผลทางบวก คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .1710 และตัวแปรที่ส่งผลทางลบ คือ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีค่าน้ำหนัก

ความสำคัญ เท่ากับ -.1191 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อย 1 ประการส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน แสดงว่า/เพื่อน และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติ และการปฏิบัติปรับเปลี่ยนได้ นักเรียนที่คบเพื่อนดี คือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว ชักชวนทำในสิ่งที่ดีเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม รู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดและไม่ใช้ยาเสพติด ย่อมมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ยาเสพติด ส่งผลให้ไม่ใช้ยาเสพติดด้วย แต่ถ้านักเรียนคบเพื่อนที่ไม่ดี คือ คบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดก็อาจถูกชักชวนให้ใช้ยาเสพติดด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของสนธิ สมักรการ (2530 : บทคัดย่อ) พบว่าสาเหตุและแรงจูงใจในการเสพลิงเสพติด คือ เพื่อนชักชวน และสอดคล้องกับการศึกษาของกรมพลศึกษา (2536 : 384-385) พบว่าสาเหตุของการใช้ยาเสพติดมาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ในด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลทางลบกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดนั้น แสดงว่า การที่นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมาก ก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการใช้ยาเสพติด ดังเห็นได้จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ที่พบว่ามึนนักเรียนใช้ยาเสพติด ทั้งๆ ที่ทราบถึงโทษของยาเสพติด โดยสาเหตุที่ใช้เพราะเพื่อนชวน สนบายใจ และเพื่อเข้าสังคม (กรมพลศึกษา.2541 : 56-57) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิดดอน (Widdon. 1975 : 3426-3427 A) ที่พบว่า การมีความรู้ไม่ได้ช่วยระงับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

3. ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรปัจจัยบางประการกับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า มีค่าไม่แตกต่างกัน และในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีค่าไม่แตกต่างกันทุกค่า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ถ้าพิจารณาแยกตามปัจจัยจะพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัจจัยที่ส่งผลแตกต่างกัน สำหรับนักเรียนชายมีปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนนักเรียนหญิงมีปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของต่างประเทศที่แลน (Lan. 1984: 146 -148) ริชาร์ดและแวนเดอร์ (Richard and Vander. 1984: 348-363) ได้ศึกษาไว้ พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อความนึกคิดและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่การศึกษาครั้งนี้มีเฉพาะเพศหญิงเท่านั้นที่เพื่อนมีอิทธิพล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาที่ควรนำไปใช้ คือ การให้คำแนะนำให้นักเรียนรู้จักการเลือกคบเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้น่าอยู่และการส่งเสริมให้นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในทางที่ถูกต้อง จะมีส่วนช่วยให้การรณรงค์ ป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดของรัฐบาลและสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับประถมศึกษาและอาชีวศึกษาด้วย หรือศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2532). การศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ.2530.
กรุงเทพฯหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฯ.
- กรมพลศึกษา. (2536). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย.
กรุงเทพฯ : กองสารวัตรนักเรียน กรมฯ.
- (2538). ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ของกองสารวัตรนักเรียน. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- (2541). การศึกษาสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาจังหวัดเชียงราย.
กรุงเทพฯ : กองสารวัตรนักเรียน กรมฯ.
- (2542). การสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้นำสารวัตรนักเรียนและนักศึกษาทั่วประเทศ.
กรุงเทพฯ : กองสารวัตรนักเรียน กรมฯ.
- (2543). การศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ
: กองสารวัตรนักเรียน กรมฯ.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิต
วิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนนักศึกษา
ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : แผนกช่างโรงเรียนสารพัดช่าง กระทรวงฯ.
- (ม.ป.ป.). แนวทางปฏิบัติงานเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. .
- (2530). แนวดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษา
ธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- (2542). สรุปย่อรายงานการวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียน
สีขาว กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เจ.เอ็น.ที.

- เกษมา สุขสวนนท์. (2540). พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีพศึกษาภาคกลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัสสำเนา.
- จิตรา วสุวานิช. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรวิน เทียนทองดี. (2542). พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กองการศึกษา 9. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. (2523). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2525). ปัญหาเสพติดที่มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย
และทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน. (2521). เอกสารประกอบการสอนเรื่อง การวัดทัศนคติ
เพื่อทำนายพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ทวีวรรณ ลีระพันธ์. (2525). ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
อัสสำเนา.

- นพพร พานิชสุข. (2528). อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายกระตุ้นประสาท
แอมเฟตามีนของเด็กรั้วร่น. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.
- บังอร ดวงรัตน์. (2541). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพติด
ยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดการประถมศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สุศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- บัณฑิตราชยสถาน. (2530). พจนานุกรมทางสังคมไทย-อังกฤษ
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.
- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ. (2524). คู่มืออาจารย์ : การวัดและประเมินผลการเรียน
การสอน. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ : พีระพัทยา.
- ประไพศรี ช่อนกลิ่นและคณะ. (2529). การแก้ปัญหาการใช้สารเสพติดของนักเรียน
ชั้น ม.1 – ม.3 ในสถานศึกษา 7 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2529. เชียงใหม่ :
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิ่น โค. (2540). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทาง
สังคมจากเพื่อนและครู ที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(สุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2517). การวิจัยสำรวจนักเรียนไทยติดยา. พระนคร : อรุณสภา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- ไพบุลย์ สมจิตต์. (2541). การดำเนินงานโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ของนักเรียนโรงเรียนลองวิทยา.แพร่ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพโรจน์ คำจัน. (2541). โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (เสพติดยาบ้า)
ของโรงเรียนสวนอนันต์ กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

- ไพรวลัย ศรีเทพ. (2541). *ประสิทธิผลของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- มงคล ปลื้มจิตชมและคณะ. (2539). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสพยาบ้าของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2540). คู่มือการเรียบเรียงปรินญานินพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- มาณี สมิตสัมพันธุ์และคณะ. (2522). *ค่านิยมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้โทษ. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัย แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. อัดสำเนา.*
- รัชนี เหล่าเรืองธนา. (2542). *ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อแรงจูงใจในการ บำบัดรักษาขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลธัญญรักษ์ จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2522). *สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด.*
- , (2524). *หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์.*
- , (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- , (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.*
- ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. (2530). *รายงานการวิจัย ฉบับที่ 37 บทบาทของครอบครัวใน การป้องกันการติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- วัลลภ กันทรพย. (2528, มีนาคม). "จริยธรรมกับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ". *สารพัฒนา หลักสูตร. 36(ฉบับที่) : 42 – 48 .*
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2523). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรือง.*
- , (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.*

- วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติด
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2540). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย.
พิมพ์ครั้งที่ 2 : บริษัทพชรกานต์พับลิเคชั่น จำกัด.
- สมจิต สุพรรณทัศน์. (2513). เอกสารประกอบการบรรยายวิชาจิตวิทยาสังคม.
กรุงเทพฯ : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- สมศรี เจริญพิชิตนันท์. (2543). พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- สนิธ สมักรการ. (2530). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
ของคนหนุ่มสาวไทย. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2538). การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติด
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายแผนงานเศรษฐกิจรายสาขา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2536). การวัดและการประเมินผลการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2531). ความรู้เบื้องต้นเรื่องยา
และยาเสพติด. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- (2534). ตอบปัญหายาเสพติด. สำนักนายกรัฐมนตรี. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.
- (2536). รายงานโครงการประเมินผลแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535 – 2539
ระยะที่ 1 : การสำรวจความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อยาเสพติดของกลุ่ม
เยาวชนในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษาและประชากรวัยแรงงาน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2541). แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. เอกสาร
เผยแพร่. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. อัดสำเนา.

- (2542ก). แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- (2542ข). กฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สำนักนายกรัฐมนตรี. เอกสารเผยแพร่. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2545). แผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา .
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2536). รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2537ก). สถิติการศึกษาและการสาธารณสุข. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2537ข). สถิติรายได้รายจ่ายของครัวเรือน. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์. (2517). การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้โทษในประเทศไทยและปัญหาที่เกี่ยวข้อง. พระนคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหม ทองชัย. (2523). ทศนคติเชิงเสมอภาคของเยาวชนเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์. (2522). ทศนคติที่มีต่อยาและปกติวิสัยเชิงอันตรายของนักเรียนครูวิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- อัญชลี อยู่พรหม. (2543). เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- Aiken, Lewis R. (1985). *Psychological Testing and Assessment*. Boston : Allyn and Bacon.
- Anastasi, Anne. (1968). *Psychological Testing*. 2nd ed. New York : The Macmillan Company.

- Bloom, Benjamin S. (1956). *Taxonomy of Education Objectives. Handbook 1 :*
New York : David Mc Kay Company Inc.
- (1975). *Taxonomy of Education Objectives. Handbook 1 : Cognitive*
Domain. New York : David Mc Kay Company Inc.
- Carin, Arthur A. and Robert B. Sund. (1971). *Developing Questioning Techniques*
A Self-Concept Approach. Columbus, Ohio : A Bell & Howell Company.
- Gagne, R.M. (1977). *The Condition of Learning and Theory of Instruction.*
New York : Holt Rinehart and Winston.
- Good. Carter V. (1973). *Dictionary of Education.* New York : Mc Graw-Hill Inc.
- Hager David Lz. (1971, May). "Adolescent Drug Use In Middle America : Social
Psychological Correlates". *Dissertation Abstracts International.* 31(11) :
6158 A.
- Hope. Linda Ruth. (1994, March). "The effects of at-risk status on a student's
knowledge, attitudes, and behavior concerning drugs and alcohol,
self-esteem, peer pressure, and sensation-seeking tendencies".
Dissertation Abstracts International. 54(9) : 3279 – 3280 A.
- Jacob and Patricia. (1983). *Applied Multiple Regression Correlation Analysis for*
the Behavioral Sciences. 2nd ed. London : Lawrence Erlbaum Associates,
Publishers.
- Kerlinger, F.N. and Pedhazur, E.J. (1973). *Multiple Regression in Behavioral*
Research. New York : Holt, Rinehart and Winston. Inc.
- Krathwohl, David R., Benjamin S. Bloom and Bertram P Masia. (1964). *Taxonomy of*
Educational Objectives : The Classification of educational Goals
Handbook II : Affective Domain. New York : McKay Company, Inc.
- Lan M. Newman. (1984 , January). "Capturing the Energy of Peer Pressures :
Insights from a Longitudinal Study of Adolescent Cigarette Smoking".
Journal of School Health. 54(1) : 146 - 148.

- Paulson. Patrecia Callahan. (1971, March). "Psychosocial Factors in Drug Use Among Community College Students". *Dissertation Abstracts International*. 31(9) : 5455 – 5456 B.
- Richard J. Eiser and Vander J. Pligt. (1984, January- February). "Attitudinal and Social Factors in Adolescents Smoking : In Search of Peer Group Influence." *Journal of Applied Social Psychology*. 14(4) : 348 - 363.
- Spevack. Michael Gerald. (1974, April). "Drugs and the Adolescent High School students : A Three year Survey Study". *Dissertation Abstracts International*. 34(10) : 6748 - A.
- Thurston, L.L. (1964). *Attitude Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Sons.
- (1976). *Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Sons. Inc.
- Whiddon. Thomas Roney. (1975, December). "A Comparative Study of Drug Knowledge, Attitudes Toward Drugs, and use of Drugs Among Twelfth Grade Students in class I II and III Schools in Western Monatana". *Dissertation Abstracts International*. 36(6) : 3426 – 3427 A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่น (α)
ของเครื่องมือในการวิจัย

**ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่น (α)
ของเครื่องมือในการวิจัย**

ตาราง ก ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน

แบบสอบถาม	ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t	ค่าความเชื่อมั่น
สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียน กับผู้ปกครอง	1	6.9060	6	5.5690	11	8.7632	$\alpha = 0.8101$
	2	6.2836	7	6.3188	12	7.9511	
	3	7.5426	8	11.0433	13	4.3292	
	4	7.1766	9	4.4144	14	8.3156	
	5	8.5889	10	7.6522	15	6.2876	
สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียน กับพี่น้องและ เครือญาติ	1	11.0405	6	6.0100	11	6.6935	$\alpha = 0.8509$
	2	5.3704	7	8.9089	12	4.7950	
	3	7.7464	8	7.9439	13	5.8376	
	4	6.4259	9	7.4331	14	7.4261	
	5	4.2215	10	9.1611	15	9.0184	
สภาพแวดล้อม ทางบ้าน	1	7.6554	6	8.2362	11	7.9222	$\alpha = 0.7966$
	2	5.3270	7	3.1906	12	10.5359	
	3	3.2193	8	3.8450	13	9.2767	
	4	9.4491	9	10.7045	14	5.9022	
	5	6.0669	10	10.0584	15	8.9607	

ตาราง ข ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน

แบบสอบถาม	ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t	ค่าความเชื่อมั่น
สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียน กับครูอาจารย์	1	9.2140	6	9.4161	11	4.9910	$\alpha = 0.8512$
	2	10.8563	7	9.5001	12	6.6078	
	3	10.8562	8	9.7819	13	8.1211	
	4	6.7295	9	7.6920	14	8.0261	
	5	8.5311	10	7.9166	15	9.3397	
สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียน กับเพื่อน	1	3.3911	6	8.3432	11	5.3945	$\alpha = 0.7938$
	2	5.7203	7	3.1560	12	6.4259	
	3	4.9335	8	5.3776	13	4.6000	
	4	6.6708	9	6.8913	14	5.8902	
	5	7.3202	10	4.3090	15	5.0508	
สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน	1	7.2167	6	8.2230	11	6.1802	$\alpha = 0.8708$
	2	8.8030	7	6.2480	12	9.1012	
	3	7.3786	8	8.0604	13	8.8883	
	4	8.8065	9	6.0580	14	8.3872	
	5	9.2269	10	6.3028	15	5.5405	

ตาราง ค ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและเจตคติ
ต่อการใช้ยาเสพติด

แบบสอบถาม	ข้อ	t	ข้อ	t	ค่าความเชื่อมั่น
การรับรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด	1	8.5342	11	8.7983	$\alpha = 0.9221$
	2	8.2534	12	9.3072	
	3	9.3950	13	7.8532	
	4	9.4129	14	8.0757	
	5	7.8585	15	9.8493	
	6	9.7679	16	8.8225	
	7	7.6975	17	8.9977	
	8	9.3720	18	8.1308	
	9	10.7156	19	8.7851	
	10	8.2011	20	8.0995	
เจตคติต่อ การใช้ยาเสพติด	1	10.4931	11	12.4681	$\alpha = 0.8903$
	2	8.5916	12	9.2312	
	3	11.7924	13	3.9335	
	4	11.9909	14	9.1068	
	5	8.1205	15	9.8248	
	6	8.7449	16	6.6447	
	7	8.2258	17	5.7364	
	8	10.6318	18	9.8206	
	9	8.5791	19	7.9668	
	10	12.2097	20	8.7977	

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถาม
เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ
กับเจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ฉบับ ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงของแต่ละฉบับแล้วตอบให้ครบทุกข้อ ให้ตรงกับความจริงและตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว จำนวน 4 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 15 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ

แบบสอบถาม

ฉบับที่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ของคำตอบที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง

- () ประถมศึกษา
- () มัธยมศึกษา
- () อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
- () ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
- () อื่น ๆ ระบุ

3. อาชีพของผู้ปกครอง

- () รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- () ค้าขายหรือธุรกิจ
- () เกษตรกรรม
- () รับจ้างทั่วไป
- () งานบ้าน
- () อื่น ๆ ระบุ

4. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

- () ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
- () 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน
- () 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน
- () มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นประจำ
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1	ผู้ปกครองชอบบังคับให้นักเรียนทำในสิ่งที่นักเรียนไม่ยอมทำ					
2	ผู้ปกครองอธิบายถึงสาเหตุของการทำโทษนักเรียน.....					
3	ผู้ปกครองอธิบายในสิ่งที่นักเรียนชักตาม.....					
4	ผู้ปกครองเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อนักเรียน.....					
5	ผู้ปกครองอารมณ์เสียเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน.....					
6	ผู้ปกครองแสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับนิสัยของนักเรียน.....					
7	ผู้ปกครองเลี้ยงดูนักเรียนแบบปล่อยปละละเลย.....					
8	นักเรียนมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง.....					
9	ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ นักเรียนสนใจ.....					
10	ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่นักเรียน.....					
11	นักเรียนขอคำแนะนำและปรึกษาปัญหากับผู้ปกครอง.....					
12	นักเรียนได้รับความอบอุ่นจากผู้ปกครอง.....					
13	ผู้ปกครองจู้จี้เข้มงวดกับนักเรียน					
14	เมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบไม่ดี ผู้ปกครองจะให้กำลังใจ นักเรียน.....					
15	เมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลาผู้ปกครองจะแสดงความห่วงใย					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพี่น้องและเครือญาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือของข้อใดข้อหนึ่งใน 5 ข้อ ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นประจำ
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1	นักเรียนรู้สึกรำคาญญาติพี่น้องที่อยู่ร่วมกันในบ้าน.....					
2	นักเรียนชอบปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับญาติพี่น้อง					
3	นักเรียนกับญาติพี่น้องทะเลาะกัน.....					
4	นักเรียนชอบไปเที่ยวกับญาติพี่น้อง.....					
5	นักเรียนชอบเล่าเรื่องของเพื่อน ๆ ให้ญาติพี่น้องฟัง					
6	นักเรียนถูกต่อว่าหรือดุด่าจากญาติพี่น้อง.....					
7	นักเรียนชอบใช้มุมสงบในบ้านเพื่ออยู่คนเดียว.....					
8	นักเรียนชอบประชดญาติพี่น้องด้วยการแสดงกิริยาไม่สุภาพ..					
9	นักเรียนชอบไปไหนคนเดียวมากกว่าไปกับญาติพี่น้อง.....					
10	เมื่อนักเรียนขอความช่วยเหลือ ญาติพี่น้องจะให้ความร่วมมือ อย่างดีที่สุด.....					
11	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาด ญาติพี่น้องจะตักเตือนและให้อภัย...					
12	ถ้านักเรียนสอบได้คะแนนไม่ดี ญาติพี่น้องชอบล้อเลียน					
13	ญาติพี่น้องได้ถามทุกข์สุขของนักเรียน.....					
14	ญาติพี่น้องอารมณ์เสียเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน.....					
15	ญาติพี่น้องชอบหาเรื่องทะเลาะกับนักเรียน.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	บ้านของนักเรียนค่อนข้างคับแคบ.....					
2	บ้านของนักเรียนสงบเงียบและน่าอยู่.....					
3	ชุมชนรอบๆ บ้านของนักเรียนมีแหล่งอบายมุข.....					
4	บ้านของนักเรียนมีบรรยากาศอบอุ่นมาก.....					
5	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการอยู่บ้าน.....					
6	นักเรียนมีความสุขหากได้เปลี่ยนบ้านใหม่.....					
7	นักเรียนชอบอยู่ที่บ้านมากกว่าไปเที่ยวเตร่.....					
8	สมาชิกในบ้านช่วยกันทำงานบ้าน					
9	นักเรียนไม่ค่อยลงรอยกับสมาชิกในบ้าน.....					
10	สมาชิกในบ้านชอบทะเลาะกันต่อนานักเรียน.....					
11	สมาชิกในบ้านไม่สนใจว่านักเรียนจะทำอะไร.....					
12	สมาชิกในบ้านรักใคร่ ผูกพัน และเอื้ออาทรต่อกัน.....					
13	สมาชิกในบ้านจะชมเชยและให้กำลังใจนักเรียนเสมอ.....					
14	สมาชิกในบ้านไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....					
15	สมาชิกในบ้านไม่เชื่อถือในตัวนักเรียน.....					

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นประจำ
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1	เวลาเรียน ครู-อาจารย์ ไม่เป็นกันเองกับนักเรียน.....					
2	เวลาเรียน ครู-อาจารย์ สนใจแต่นักเรียนที่เรียนเก่ง.....					
3	ครู-อาจารย์ไม่ให้ความยุติธรรมในการพิจารณาโทษนักเรียน.....					
4	ครู-อาจารย์ ให้โอกาสนักเรียนที่ทำผิดกลับตัวกลับใจ.....					
5	ครู-อาจารย์ คอยจับผิดนักเรียนมากเกินไป.....					
6	ครู-อาจารย์ พิจารณาโทษนักเรียนอย่างมีหลักเกณฑ์.....					
7	ครู-อาจารย์ มีวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนสนใจเรียน.....					
8	ครู-อาจารย์ มุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชา ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น.....					
9	ครู-อาจารย์ สอนเร็ว นักเรียนฟังไม่ทัน.....					
10	ครู-อาจารย์ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียน ชอบเรียน.....					
11	ครู-อาจารย์ อธิบายเหตุผลเมื่อให้นักเรียนทำสิ่งต่างๆ					
12	ครู-อาจารย์ ให้ความร่วมมือกับนักเรียนในการจัดกิจกรรม พิเศษ.....					
13	ครู-อาจารย์ มักแสดงให้เห็นว่าท่านภูมิใจที่มีลูกศิษย์อย่างนักเรียน.....					
14	ครู-อาจารย์ สามารถช่วยให้นักเรียนหายกลุ้มใจและคลาย- ทุกข์ได้.....					
15	ครู-อาจารย์ ฝ่ายปกครอง ชอบใช้คำพูดขู่และตะคอกนักเรียน.....					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นประจำ
เป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนใหญ่	เป็น บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1	นักเรียนจะปรึกษาเพื่อนเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน					
2	นักเรียนรู้สึกไม่เทียมหน้าเทียมตาเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน					
3	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ค่อยถูกใจ					
4	นักเรียนรู้สึกว่าตัวเองถูกเพื่อน ๆ รังเกียจ					
5	นักเรียนรู้สึกว่าเพื่อน ๆ ชอบนิยมนักเรียน					
6	นักเรียนรู้สึกว่าตนเองเข้ากับเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ได้					
7	นักเรียนรู้สึกเหงาเมื่อเพื่อนสนิทไม่อยู่					
8	นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อน ๆ ..					
9	นักเรียนกับเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี...					
10	นักเรียนทะเลาะกับเพื่อน ๆ					
11	นักเรียนคบหาสมาคมกับเพื่อนได้ทุกคน					
12	นักเรียนชอบไปเที่ยวกับเพื่อน					
13	นักเรียนห้ามปรามเพื่อนเมื่อมองเห็นเพื่อนทำในสิ่งที่ผิด					
14	นักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา					
15	นักเรียนกับเพื่อนในกลุ่มมักจะทำกิจกรรมที่เหมือนกัน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	โรงเรียนรับและคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนด้วยความยุติธรรม...					
2	โรงเรียนจัดระบบงาน ให้เอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน..					
3	โรงเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เป็นส่วนรวม.....					
4	โรงเรียนจัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนด้วยความสุข.....					
5	โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันคิด จัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา.....					
6	โรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี..					
7	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ให้นักเรียนทราบ..					
8	ผู้บริหารโรงเรียนดูแลเอาใจใส่และจัดการให้โรงเรียนมี สุขลักษณะที่ดีและสวยงาม.....					
9	ครู-อาจารย์ ในโรงเรียน ประพฤติตนเหมาะสมเป็นที่เคารพรัก ของนักเรียน.....					
10	สภาพห้องเรียนปราศจากกลิ่นต่างๆ มีอากาศถ่ายเทได้ดี.....					
11	โต๊ะ เก้าอี้ มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน.....					
12	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้ มีสภาพที่ดีในการใช้งาน....					
13	ในห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ.....					
14	บริเวณโรงเรียนมีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอกับนักเรียน.....					
15	โรงเรียนมีอุปกรณ์และสนามกีฬาเพียงพอกับจำนวนนักเรียน..					

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓

ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของผู้ติดยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
2	นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับประเภทของยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
3	นักเรียนสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการติดยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
4	นักเรียนสามารถบอกอาการของยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กดประสาทได้มากน้อยเพียงใด.....					
5	นักเรียนสามารถบอกอาการของยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทได้มากน้อยเพียงใด.....					
6	นักเรียนสามารถบอกอาการของยาเสพติดที่ออกฤทธิ์หลอนประสาทได้มากน้อยเพียงใด.....					
7	นักเรียนสามารถบอกได้ว่ามีผู้ติดยาเสพติดที่เป็นนักเรียนนักศึกษา มากน้อยเพียงใด.....					
8	นักเรียนสามารถอธิบายถึงโทษของการติดยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
9	นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
10	นักเรียนรู้จักการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมากน้อยเพียงใด.....					
11	นักเรียนรู้จักวิธีการปราบปรามยาเสพติดมากน้อยเพียงใด.....					
12	นักเรียนทราบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา มากน้อยเพียงใด.....					
13	นักเรียนรู้จักประเภทของยาเสพติดที่กำลังระบาดในสถานศึกษา มากน้อยเพียงใด.....					
14	นักเรียนรู้จักโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้นเพื่อป้องกันและต่อต้านยาเสพติดมากน้อยเพียงใด.....					
15	นักเรียนเข้าใจถึงปัญหาการขยายตัวของยาบ้ามากน้อยเพียงใด.....					
16	นักเรียนสามารถอธิบายถึงอาการของผู้ติดยาเสพติดได้มากน้อยเพียงใด.....					
17	นักเรียนสามารถอธิบายถึงลักษณะของยาเสพติดแต่ละประเภทได้มากน้อยเพียงใด.....					
18	นักเรียนสามารถอธิบายถึงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาได้มากน้อยเพียงใด.....					
19	นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดในสถานศึกษา มากน้อยเพียงใด.....					
20	นักเรียนเข้าใจนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดของรัฐบาล มากน้อยเพียงใด.....					

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้ยาเสพติด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ พิจารณารอบคอบแล้วจึงตอบ โดยทำเครื่องหมาย

✓ ในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	การเสพยาเสพติดเป็นเรื่องโก้.....					
2	นักเรียนไม่ใช้ยาเสพติด แม้ว่ามีปัญหาชีวิต.....					
3	การเสพยาเสพติดเป็นวิธีการลดความเครียด.....					
4	การเสพยาเสพติดเป็นเพื่อนที่ดียามเหงา.....					
5	การเสพยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยไม่ทำให้ติดยา.....					
6	การเสพยาเสพติดเป็นพฤติกรรมปกติของมนุษย์.....					
7	การเสพยาเสพติดเป็นสิ่งที่สังคมรังเกียจ.....					
8	การเสพยาเสพติดเป็นการฆ่าตัวตายแบบผ่อนส่ง.....					
9	การเสพยาเสพติดเป็นการทำลายเศรษฐกิจของชาติ.....					
10	การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่น.....					
11	การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ช่วยให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี.....					
12	การเสพยาเสพติด ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเดือดร้อน เสียใจ และผิดหวัง.....					
13	ผู้เสพยาเสพติดเป็นผู้ที่มีนิสัยไม่ดี					
14	การดื่มสุราเป็นสาเหตุหนึ่งของการทะเลาะวิวาท.....					
15	การดื่มสุราขณะขับรถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย.....					
16	ผู้ที่เสพยาเสพติด คือผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง					
17	การเสพยาเสพติดทำให้ร่างกายทรุดโทรม					
18	การเสพยาเสพติดเป็นการทำลายชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง.....					
19	การเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกสับสน.....					
20	นักเรียนจะปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนให้เสพยาเสพติด.....					

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายประยูร วีระพงษ์ ศึกษาพิเศษ ระดับ 8 กรมพลศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
2. นางศศิภา เอี้ยวเจริญ ศึกษาพิเศษ ระดับ 8 กรมพลศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
3. นางนิรมล เปลียนจรรยา นักวิชาการศึกษา ระดับ 8 กรมพลศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
4. นางอัญชลี อยู่พรหม อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนราชวินิตมัธยม
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
5. นายวิเชียร ประยูรชาติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ระดับ 8
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางชุตติมา พัฒราช
วัน เดือน ปี เกิด	8 มิถุนายน พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	310/609 หมู่บ้านปิ่นเจริญ 3 หมู่ 3 ถนนสรงประภา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ๑ 10210 เบอร์โทรศัพท์ 0 – 2566 – 2562 , 0 – 6090 – 1875
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักพัฒนาการท่องเที่ยว 7 ว.
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑ 10330 เบอร์โทรศัพท์ 0 – 2214 – 0120 ต่อ 1704
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2513	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดพิชัยาราม อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีชุมพร “สอาดเผดิมวิทยา” อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. ต้น) วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ. สูง) วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2524	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัย- ศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการ ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑